

Tutu ñanoó ña n̄taa taPablo ña ti'ví ra kua'an nda'a n̄vi na táku ñoo Corinto

*TaPablo tí'ví ra to'on ña chindeé ra
n̄vi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Corinto*

¹ Yi'i, taPablo, kúu i taapóstol ta kisa chiño noo Jesucristo, chi saá Ndios k̄ana ra yi'i ta s̄akuiso chiño ra yi'i. Ta táa i tutu yó'o xí'in ñani yó taSóstenes, ² ta tí'ví ndi ña xā ña nda'a ndó'ó, n̄vi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Corinto. Ndó'ó kúu ndó n̄vi na ndii noo Ndios chi ñii yóo ndó xí'in Jesucristo, ta Ndios k̄ana ra ndó'ó ña sandakoo ndó ña on vá'a ta taxi xí'in m̄i ndó ña kutaku ndii ndó noo ra. Ta ñii k̄i'va saá xa k̄ana Ndios ink̄a n̄vi na kándixa Jesucristo, na k̄ixi ndi'i saá xiiña, ña sandakoo na ña on vá'a ta kutaku ndii na noo ra. N̄vi yó'o kúu n̄vi na xa ndukú noo Jesucristo ña sakaku ra na, ta Jesucristo kúu Tāa taKá'no noo nayó'o ta ñii k̄i'va saá kúu ra Tāa taKá'no noo m̄i yó. ³ Ta Ndios Yivá yó xí'in Jesucristo Tāa taKá'no noo yó, j̄ná taxi ra ña koo ñava'a ini ndó! Ta, j̄ná ke'é ra ñava'a xí'in ndó!

*To'on yó'o ká'an ndi n̄vi na kándixa Jesucristo
na táku ñoo Corinto xa n̄ki'in na kua'a ní ndee
va'a ña saní'i Ndios na*

⁴ Ndi'i saá k̄ivi táxi i ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios xa'a ndó. Saá chi Ndios, xa'a ña kúu ra tāa ta va'a ní ini, xa saní'i ra kua'a ní ñava'a nda'a ndó'ó,

chi ndó'ó kúu n̄ivi na kándixa Jesucristo ta táku ndó ini ra. ⁵ Ta xa'a ña táku ndó ini Jesucristo, Ndios saní'i ra kuá'a ní ndee va'a nda'a ndó xa'a ña kúchiño ndó ndato'on ndó to'on ra xí'in n̄ivi, ta saní'i ra ñandíchi ra kunakaa ña s̄inj ndó xa'a ña va'a kundaꞗ ini ndó ñandaꞗ. ⁶ Saá chi ndixa ndino'o kándixa ndó to'on va'a ña ndato'on ndi xí'in ndó xa'a Jesucristo. ⁷ Ta xa'a ñayó'o, on vása kúmanj noꞗ ndó nda ñii ndee va'a ña káku noꞗ Níma Ndios, chi Ndios xa saní'i ra ndó'ó ndi'i noꞗ ndee va'a yó'o. Ta vitin táku ndó ndáti ndó ña nat̄ivi Jesucristo noꞗ yó k̄ivj ndikó ra ñoyívi yó'o. ⁸ Ndixa ñii ñii k̄ivj Ndios taxi ra ndee nda'a ndó xa'a ña kútu kundikõn ndó yichj Jesucristo, ta nda ñii k̄ivj on sandakoo ndó yichj ra. Ta chindeé ra ndó'ó ña kutaku ndó saá, t̄anda ña t̄ondaꞗ k̄ivj sondí'í, k̄ivj ndikó Jesucristo ñoyívi yó'o. Ta saá k̄ivj yó'o kuita ndii ndó noꞗ ra. ⁹ Ndixa Ndios ke'é ra saá, chi t̄aa t̄andaꞗ kúu Ndios, ta kisa ndivi ra ndi'i to'on ña k̄indoo ra xí'in n̄ivi. Ta m̄ij Ndios yó'o kúu t̄aa t̄a k̄ana ndó'ó ña ñii koo ndó xí'in Sa'ya ra Jesucristo T̄aa t̄aKá'no noꞗ yó.

T̄o'on yó'o ká'an ña

ndí on vá'a t̄a'vi tá'an n̄ivi na kándixa Jesucristo

¹⁰ Ta ndó'ó, nañani yó xí'in náki'va yó, xáku ndá'víj noꞗ ndó xí'in ndayí k̄ivj Jesucristo, T̄aa t̄aKá'no noꞗ yó, ña ñii yu'ú koo ndó ta on t̄a'vi tá'an ndó. Ñii va'a koo ndi'i ndó xí'in tá'an ndó, ndatán yóo ñii n̄ivi xí'in m̄ij ña. Ta va'a ñii koo ña xáni s̄inj ndó xa'a ñandaꞗ, ta ñii koo níma ndi'i ndó. ¹¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, ndáto'onj saá xí'in ndó'ó, chi sava n̄ivi na k̄ixi

ve'e ñáCloé, kixaa na noo i, ta ndato'on na xí'in i ndí on vása va'a náta'an ndó, chí náa ní ndó xí'in tá'an ndó. ¹² Sava ndó'ó káchí ndó saá: "Ndi'i ndíkõn ndi taPablo." Ta inkã ndó'ó káchí ndó saá: "Ndi'i ndíkõn ndi taApolos", ta inkã kã ndó'ó káchí ndó saá: "Ndi'i ndíkõn ndi taPedro", ta inkã kã ndó'ó káchí ndó saá: "Ndi'i ndíkõn ndi Cristo."* Saá ká'an ndó, káchí nivi xa'a ndó ta ndato'on na xí'in i. ¹³ Ta vitin yi'i ndákã to'on i ndó'ó, káchí i saá: ¿Án nata'vi tá'an Cristo? ¿Án yi'i taPablo kúu taã ta nixi'i nda'a tón cruz xa'a ndó? ¿Án xí'in ndayí kivi yi'i taPablo chichi ndó'ó? Ó'on, on sivi saá. ¹⁴ Táxi i ña táxa'vi ña'a nda'a Ndios chí yi'i on vása ní-sakuchu i nda ñii ndó'ó, ta ndasaá kuiti taCrispo xí'in taGayo kúu na sakuchu i. ¹⁵ Saá va yóo, on koó nivi kúchiño ka'an na ndí sakuchu i na xí'in ndayí kivi mii i. ¹⁶ Saá tuku náká'an i ndí sakuchu i nave'e taEstéfanos, ta on vása kã náká'an i tá yóo kã nivi sakuchu i. ¹⁷ Saá chí on sivi xa'a ña sakuchu i nivi kúu xa'a ña ti'vi Cristo yi'i, ta xa'a ña ka'an ndoso i to'on va'a xa'a ra kúu ña ti'vi ra yi'i. Ta on sivi to'on ña ndíchí ña káku sijní nivi kúu to'on ña ndáto'on i xí'in nivi xa'a ra. On vása chíkaã i ndee ña sanoo i ini nivi xí'in to'on ña ndíchí sijní nivi, chí tá yi'i ke'é i saá, níkúu, ta chíkaã i nino ndee ña nixi'i Cristo nda'a tón cruz xa'a kuachi nivi.

Jesucristo xí'in ña kisa ndivi mii ra saná'a ra noo yó ndi'i ndee Ndios, ta saná'a ra ndi'i ñandíchí Ndios

* **1:12** To'on "Cristo" kóni kachí ña: Taã ta ti'vi Ndios ña sakaku ra nivi.

18 N̄ivi na kuḗ'ḗn yich̄i n̄oḡ ndi'i x̄a'a na, nayó'o x̄áni s̄inj̄i na ndí to'on s̄ána kúu to'on ña ndát̄o'on x̄a'a Jesucristo ndí n̄ixi'i ra nda'a tón cruz x̄a'a kuḗchi ndi'i n̄ivi. Ta m̄ji yó, na kúu n̄ivi na sákaku Ndios ña ḡn ndi'i x̄a'a yó, ndixa kúndaḡ ini yó ndí to'on yó'o ña ká'ḗn x̄a'a Jesucristo, kómí ña ndeḡ Ndios. 19 Ñayó'o yóo yu'ú ña x̄i'in to'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á n̄oḡ kach̄i Ndios saá:

K̄iv̄i ña vaḡxi, saná'aḡ ndí ḡn vása ndáya'ví ña kúu ñandich̄i s̄inj̄i n̄ivi ñoyívi.

Ta chikaḡ n̄iḡoḡ i ña x̄inj̄i tóni n̄ivi na kúu na kach̄i ndí ndich̄i ní s̄inj̄i m̄ji na, saá kach̄i Ndios x̄ina'á.

20 Saá kúndaḡ ini yó ndí ñandich̄i n̄ivi ñoyívi ḡn s̄iv̄i ñii kúu ña x̄i'in ñandich̄i ndino'o Ndios. Ta saá, ¿m̄ik̄iḡ yóo n̄ivi na ndich̄i ní ñoyívi yó'o?, ta, ¿m̄ik̄iḡ yóo n̄ivi na ti'va ní saná'a?, ta, ¿m̄ik̄iḡ yóo n̄ivi na ndich̄i ní ká'ḗn to'on livi ña sanoo na ini ink̄a n̄ivi? Saá chi Ndios kach̄i ra ndí ñandich̄i ñoyívi yó'o kúu ñakí'ví kuiti n̄oḡ ra. 21 Chi Ndios, t̄a kúu t̄a t̄a ndich̄i ndino'o, ch̄indú'ḡ ra ndí n̄ivi na ndíkḡn yich̄i ñoyívi yó'o ḡn kuchiño kon̄i va'a na ra x̄i'in ñandich̄i m̄ji na. Ta saá x̄a'a ñava'a ní ini Ndios, kúsiḡ ini ra x̄inj̄i ñó'ó ra to'on ra ña ká'ḗn ndoso ndi n̄oḡ n̄ivi, x̄a'a ña sakaku ra n̄ivi na chíkaḡ so'o to'on yó'o ta kándixa na Jesucristo. Saá ké'é Ndios, vará kuḗ'ḗ ní n̄ivi x̄áni s̄inj̄i na ndí to'on kí'ví kúu to'on yó'o x̄a'a Jesucristo.

22 Ta najudío, tá ḡn koó seña ná'no ña naka'nda ini na koto na, ta ḡn x̄i'in na kandixa na to'on ña ndát̄o'on ndi. Ta nagriego, tá ḡn kon̄i so'o na to'on ña x̄áni s̄inj̄i na kúu to'on ndich̄i

ní, ta on xiin na kandixa na to'on ña ndátò'on ndi. ²³ Ta mji ndi, ká'an ndoso ndi noo nivi ndí Jesucristo nixi'i ra nda'a tón cruz xa'a kuachi na. Ta to'on ndátò'on ndi yó'o xa'a Jesucristo, ndátán yoo yuu noo káchi'i xa'a najudío, saá yoo ña. Ta nivi nagriego xáni sini na ndí to'on ká'an ndi yó'o xa'a Jesucristo kúu to'on kí'ví. ²⁴ Ta saá ni, ndi'i nivi na kúu na nakaxin Ndios kundikon na ra, án nivi najudío kúu, án nivi na on sivi najudío kúu, ndi'i nayó'o kúndaã ini na ndí Jesucristo kúu ra ndee Ndios, ta kúu ra ñandíchi ndino'o Ndios. ²⁵ Saá chi ña xáni sini nivi xa'a, káchi na kúu ñakí'ví ní ké'é Ndios, mji ñayó'o kúu ña ndíchi ní ka noo ñandíchi nivi. Ta ña xáni sini nivi xa'a, káchi na kúu ña sáná'a ndí Ndios kúu ta ta vitá ní, mji ñavitá ní yó'o kúu ña ndeé ní ka noo ndee ndi'i nivi.

²⁶ Ndó'ó nañani yó xí'in náki'va yó, va'a naká'án ndó ndasaá nixiyo ndó kivi nakana Ndios ndó'ó ña kundikon ndó yichi Jesucristo, chi lo'o ní ndó'ó xikuu nivi na kánoo to'on xa'a ndí xikuu ndó nivi na ndíchi sini. Ta lo'o ní ndó'ó xikuu nivi na xikomí ndee ña xixa'nda chiño ndó noo kuá'a ní inká nivi, ta lo'o ní ndó'ó xikuu nave'e nivi nakuíká ní. ²⁷ Ta Ndios nakaxin ra ndó'ó ta nakaxin ra ndi'i, vará nivi ñoyívi yó'o xáni sini na ndí kúu yó nivi na kí'ví sini kuiti. Ta Ndios ke'é ra saá xí'in yó xa'a ña sakuka'an ra noo nivi na kúu na kómí ñandíchi ñoyívi yó'o. Ta Ndios nakaxin ra mji yó, vará nivi ñoyívi yó'o xáni sini na ndí kúu yó nivi na on koó ndee kómí ka'nda chiño. Ta Ndios ke'é ra saá xa'a ña sakuka'an ra noo nivi na kómí ní ndee ta xá'nda chiño na ñoyívi yó'o. ²⁸ Ta Ndios nakaxin ra mji

yó, na ká'an n̄ivi x̄a'a ndí kúu yó n̄ivi n̄in̄o ní, na nda lo'o ɔn vása ndáya'ví. Ndios ke'é ra saá x̄a'a ña chikaa n̄in̄o ra n̄ivi na ká'an x̄a'a m̄i, ndí kúu na n̄ivi ná'no ní na ndáya'ví ní ñoyívi yó'o. Saá chi ña ndáya'ví ní noo n̄ivi ñoyívi yó'o, ɔn s̄iví ña ndáya'ví ní noo Ndios kúu ña. ²⁹ Ñakán kía ɔn koó nda ñii n̄ivi na kúchiño kasa ká'no x̄i'in m̄i noo Ndios. ³⁰ M̄i Ndios ke'é ra ñii ndu ndó x̄i'in Jesucristo ta táku ndó ini ra. Ta x̄a'a ñayó'o, Jesucristo kúu noo káku ñandíchi m̄i yó. Ta x̄a'a ña k̄isa ndivi Jesucristo, Ndios sanduu ra yó n̄ivi na ndii noo ra. Ta x̄a'a ña kándixa yó ra kúu yó n̄ivi nayi, na kisa chiño noo Ndios. Ta x̄a'a ña n̄ixi'i Jesucristo, Ndios sakaku ra m̄i yó noo ña ndi'i x̄a'a yó. ³¹ To'on yó'o ñii yóo yu'ú ña x̄i'in to'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á, ña káchí saá: "On vá'a kasa ká'no n̄ivi x̄i'in m̄i na. Ta va'a kasa ká'no n̄ivi Ndios x̄a'a ñava'a ké'é ra x̄i'in na", saá káchí to'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á.

2

*Ta Pablo ká'an ndoso ra x̄a'a
ña n̄ixi'i Jesucristo nda'a tón cruz*

¹ Nañani yó x̄i'in náki'va yó, kivi noo n̄ixaa i noo ndó x̄a'a ña ká'an ndoso i to'on Ndios noo ndó, ta ɔn vása ní-ka'an i to'on ña yo'vi ní kundaa ini ndó, ni ɔn vása ní-ka'an i to'on ña kómí ñandíchi s̄ini n̄ivi ñoyívi. ² Chi kivi n̄ixiyo i x̄i'in ndó, ta chikaa ini i ndí ñii laá kuu ña kani s̄ini i x̄a'a ta ka'an ndoso i noo ndó, ta ñii laá ñayó'o kúu Jesucristo, ta ta n̄ixi'i nda'a tón cruz. ³ Ta kivi n̄ixaa i noo nakutá'an ndó ta x̄ini so'o ndó to'on ña n̄ika'an ndoso i noo ndó, ta

ndaṭán yóo ñii ṭaṭa ṭa ɔn vása kómí ndee, saá n̄ixiyo i, ṭanda n̄ikisin ní xí'in ña n̄iyi'ví ini i. 4 Ta ɔn vása ní-chikaṭa i ndee ña sanoo i ini ndó xí'in to'on ña kómí ñandíhí s̄inj̄i n̄ivi kuiti. Saá chi k̄iv̄i n̄ika'an ndoso i to'on Ndios noṭo ndó, ta saná'a i ndó'ó xí'in ndee Níma Ndios, ta xí'in ñayó'o kundaṭa ini ndó ndí to'on ña n̄ika'an i xí'in ndó kúu ñandaṭa. 5 Ta xa'a ñayó'o, ndó'ó kundaṭa ini ndó ndí ndee Ndios kúu ña ṭaxi ña kándixa ndó Jesucristo, ta ɔn s̄iv̄i xa'a to'on ndíhí s̄inj̄i n̄ivi kúu ña kándixa ndó ra.

*Níma Ndios sánat̄ivi ña
ña ch̄itón̄i Ndios kasa ndivi ra xa'a n̄ivi*

6 Ta saá ni, ká'an ndi to'on ndíhí xí'in n̄ivi na xa n̄itondaṭa xa'no yich̄i Jesucristo. Ta to'on ndíhí ña ká'an ndi xí'in nayó'o ɔn s̄iv̄i to'on ndíhí n̄ivi na ndíkɔn yich̄i ñoyívi yó'o kúu ña, ni ɔn s̄iv̄i to'on ndíhí n̄ivi nachíño na xá'nda chíño noṭo n̄ivi ñoyívi yó'o kúu ña. Chi ñii k̄iv̄i, ndi'í xa'a ndee n̄ivi yó'o. 7 Ta m̄ii ndi, ká'an ndi xa'a ñava'a ch̄itón̄i Ndios, ña kúu ña kaṭu noṭo ñandíhí m̄ii ra k̄iv̄i tá ɔn ṭa'an ka kasa va'a ra ñoyívi, ta x̄ikuu ñayó'o ña n̄ixiyo se'é noṭo n̄ivi kuṭa ní kuṭya. Ta Ndios ch̄itón̄i ra ñayó'o saá xa'a ña kutaku yó xí'in ra noṭo yóo ndi'í ñalivi ná'no ña yé'e. 8 Ta nda ñii n̄ivi na kúu nachíño na xá'nda chíño noṭo n̄ivi ñoyívi yó'o, ɔn vása ní-kundaṭa ini na yu kúu ña ch̄itón̄i Ndios. Saá chi tá ní kundaṭa ini na ñava'a ch̄itón̄i Ndios, níkúu, ta saá ɔn vása ní-katakaṭa ndaa na Ṭaṭa ṭaKá'no noṭo yó nda'a tón cruz, níkúu. Ta Ṭaṭa ṭaKá'no noṭo yó yó'o kúu Jesucristo, ṭaṭa ṭa kómí ndi'í ndee

va'a ña ná'no. ⁹ Ta to'on Ndios ña ñitaa na xina'á ñii yoo yu'ú ña xí'in ñayó'o, chi káchí ña saá: Ndios kasa ndivi ra ñava'a ná'no xa'a ñivi na kí'vi ini xíni ña'á.

Ta nda ñii ñivi on ta'an koto na ñava'a yó'o xí'in nduchü ñoo na, ta nda ñii ñivi on ta'an koni so'o na xa'a ndi'i ñava'a yó'o.

Ta nda ñii ñivi on ta'an kani sijn na xa'a ñava'a ná'no yó'o,

saá káchí to'on Ndios. ¹⁰ Ta Ndios, xí'in Níma ra sanativi ra ñava'a ná'no yó'o ñoo mji yó. Saá chi Níma Ndios ndixa xini va'a ña ndi'i ña ñó'o ini Ndios, tанда ña ñó'o se'é ní ka, Níma Ndios xini va'a ña ndi'i ñayó'o.

¹¹ Nda ñii ñivi on vása kúchiño koni na ña xáni sijn inká ñivi. Ndasaa kuiti níma mji ñivi kúu ña xini yu kúu ña xáni sijn na. Ta saá on koó nda ñii ñivi kúchiño koni na ña xáni sijn Ndios, chi ndasaa kuiti Níma Ndios xini ña yu kúu ña xáni sijn Ndios. ¹² Ta vitin mji yó kúu ñivi na xa ñaki'in Níma Ndios, ta Níma Ndios yó'o on sivi níma ña xá'nda chiño ñoo yichí ñoyivi yó'o kúu ña. Ta xa'a ña táku Níma Ndios ini yó, kúchiño yó kundaa ini yó ñava'a ña xa san'i Ndios mji yó. ¹³ Kivi ndátoto'on ndi xí'in ñivi xa'a ñava'a yó'o, ta ká'an ndi to'on ña kaku ñoo Níma Ndios, ta on sivi kuiti to'on ndichí ña kaku sijn ñivi kúu ña ká'an ndi. Ta saá xí'in to'on ña kaku ñoo Níma Ndios ká'an ndi nándaxin ndi ñoo ñivi ñandaa xa'a yichí Ndios.

¹⁴ Nivi na on vása táku Níma Ndios ini, nayó'o on xijn na kandixa na to'on ña kaku ñoo Níma Ndios, chi xáni sijn na ndi ndasaa kuiti to'on

kí'ví kúu ña. On vása kúchiño na kundaa ini na to'on ndaa xa'a yichi Ndios, chi ndasaá kuiti nivi na táku Níma Ndios ini, nayó'o kúu na kúchiño kundaa ini to'on Ndios. ¹⁵ Ta mji yó nivi na táku Níma Ndios ini, va'a kúchiño yó kundaa ini yó yu kúu ñava'a ñandaa. Ta nivi na on vása táku Níma Ndios ini, nayó'o on vása kúchiño na kundaa ini na xa'a mji yó, ta on vása kúchiño na kasa nani na xí'in ñandaa xa'a chiño ké'é mji yó, nivi na táku Níma Ndios ini. ¹⁶ Saá chi to'on Ndios ña nita na xina'á káchí ña saá: “On koó nda ñii nivi na kúchiño kundaa ini ña xáni sijní Ndios. Ní on koó nda ñii nivi na ndíchí sijní kúchiño na saná'a na Ndios”, saá káchí to'on Ndios. Ta mji yó, xa'a ña táku Níma Ndios ini yó, kúu yó nivi na xáni sijní ndatán xáni sijní Jesucristo.

3

To'on yó'o ká'an ña ndí taPablo xí'in taApolos kúu nataa na kisa ndivi chiño ña sakuiso chiño Ndios na

¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, nivi na kándixa Jesucristo, kivi tá nijiyoi xí'in ndó, on vása ní-kuchiño ndato'on i xí'in ndó ndatán ndato'on i xí'in nivi na xa va'a xa'no yichi Jesucristo. Ta nda víka, xini ñó'ó i ña ndato'on i xí'in ndó ndatán ndato'on i xí'in nivi na ndikon ka yichi noo ña on vá'a xá'nda chiño noo na. Saá chi ndó'ó, ndatán yóo naválí na on ta'an kundaa ini ndasaá kundikon na yichi Jesucristo, saá yóo ndó. ² Ta xa'a ñayó'o, xini ñó'ó ke'é i xí'in ndó ndatán ké'é ñii ña'a ñá kúu si'í xí'in sa'ya ñá pá'a

lo'o. Chi ñaña'a yó'o xíni ñó'ó taxi ñá chichín sa'ya ñá, ta táxi ñá ñavitá kuxu sa'ya ñá, chi ɔn ta'án kuchiño pá'á sa'ya ñá kuxu ña ña xíxi ñivi ná'no. Ta ndatán yóo ñapá'á lo'o yó'o saá yóo ndó'ó, chi nda vitin ɔn ta'án kua'no ndó yichi Jesucristo. ³ Saá chi nda vitin ké'é ndó ndatán ké'é ñivi na ndíkɔn yichi noo xá'nda chiño ña ɔn vá'a. Ta saá kuíni ini ndó xíni tá'an ndó, ta náa ndó xí'in tá'an ndó, ta ɔn xiin ndó va'a kutaku ndó xí'in tá'an ndó. Ta xí'in ña ké'é ndó saá, ké'é ndó ndatán ké'é ñivi na ndíkɔn yichi ɔn vá'a ñoyívi, ta ɔn vása táku ndó ndatán táku ñivi na táku Níma Ndios ini. ⁴ Kivi sava ndó'ó ká'an ndó, káchí ndó saá: “Ndi'i ndíkɔn ndi taPablo”, ta inká sava ndó'ó ká'an ndó, káchí ndó saá: “Ndi'i ndíkɔn ndi taApolos”, ta to'on ká'an ndó yó'o, yóo ña ñii ki'va ndatán yóo to'on kuáchí ña ká'an ñivi na ɔn vása táku Níma Ndios ini.

⁵ Vivíi kani sɔni ndó, ¿yu kúu yi'i, taPablo? Ta vivíi kani sɔni ndó, ¿yu kúu taApolos? Chi taApolos xí'in yi'i, ndasaá kuiti nataa na kisa chiño noo Ndios kúu ndi. Ta Ndios taxi ra ndeɛ nda'a ovi ndi saá xa'a ña chindeé ndi ndó'ó ña kandixa ndó Jesucristo. Ta ñii ñii ndi kisa ndivi ndi chiño ndatán yóo ña sakuiso chiño Ndios ndi'i. ⁶ Ta yi'i, ndatán yóo ta ta chi'i ndikɔn ta ta noo ño'o, saá ké'é i xí'in ndó, chi kúu i ta ta si'na ndato'on to'on va'a xa'a Jesucristo xí'in ndó. Ta taApolos, ndatán yóo ta ta xikosɔ ña xa chi'i, saá ké'é ra xí'in ndó, chi kúu ra ta ta va'a saná'a ndó'ó xa'a yichi Jesucristo. Ta ñii laá Ndios kúu ta ta táxi ña kua'no ñata ta chi'i ñivi noo ño'o. ⁷ Ta xa'a ñayó'o, ɔn vása ndáya'ví yu kúu ta ta

chí'i ñatata, ta ni on vása ndáya'ví yu kúu taa tã kósó ñayó'o. Saá chi taa tã ndixa ndáya'ví ní ka kúu taa tã táxi kua'no ña ch'i'ni. Ta saá ñii laá Ndios kúu taa tã ndixa ndáya'ví, chi mii Ndios kúu ra taa tã sákua'no nivi yichí Jesucristo. ⁸ Ta taa tã chí'i xí'in taa tã kósó, ñii káchí ndáya'ví oví taa yó'o. Ta ñii ñii tayó'o naki'in ra ya'vi ra ndatán yóo chiño ña kisa chiño ra. ⁹ Ta tãApolos xí'in yí'í kúu ndi nataa na kisa chiño noo Ndios. Ta ndó'ó, ndatán yóo ño'o Ndios ña xa ch'i'ni ndi noo, saá yóo ndó.

Ta saá tuku ndó'ó, ndatán yóo ve'e Ndios, saá yóo ndó. ¹⁰ Ta xa'a ñava'a ini Ndios, taxi ra ndee ra nda'a'í ña kúu ndatán yóo taa tã tí'va kasa va'a ve'e yó'o. Ta saá va'a xa taaní yuu ña kukútu xa'a ve'e ra. Ta saá ndikón inká nataa chíso ka na yuu sata namá xa'a ve'e yó'o ña saku'no na ve'e. Ta ñii ñii nivi na kisa chiño xa'a ña kuva'a ve'e Ndios yó'o xini ñó'ó vivíi koto na ndasaá kisa chiño na xa'a ña vivíi kuva'a ve'e ra. ¹¹ Ta xini ñó'ó kundaa ini yó ndí nda ñii nivi on kúchiño na nasama na xa'a ve'e Ndios ña xa nákaa kútu va'a, chi ndatán yóo xa'a ve'e Ndios saá yóo Jesucristo. ¹² Ta noo yuu xa'a ve'e Ndios ña xa nákaa, ñii ñii nivi na ndikón kisa va'a ve'e yó'o xini ñó'ó vivíi nakaxin na yukú ña koni ñó'ó na ña kasa va'a na ve'e yó'o: án kaa oro, án kaa plata, án yuu livi ña yá'ví ní, án yiton, án yita yichí, án tón toyoo kuu ña koni ñó'ó na ña saxino na ve'e yó'o. ¹³ Saá chi, tá kixaa kivi sondí'í ñoyívi, ta xí'in ño'o ña xixi, Ndios koto ndoso ra chiño ñii ñii nivi na kisa va'a ve'e ra, ta saá nativi kaxín ndasaá yóo chiño ña kisa ndivi

na, án ñava'a kúu ña, án ña on vá'a kúu ña. ¹⁴ Ta ñivi na kisa va'a ve'e ña kúu ña kundeé noo ño'o xixi ta on ndi'i xa'a ña, ta ñivi yó'o naki'in na ñava'a taxi Ndios nda'a na. ¹⁵ Ta ñivi na kisa va'a ve'e ña kúu ña on kundeé, ta ndi'i xa'a ña noo ño'o xixi, ta ñivi yó'o, vará ndi'i xa'a chiño ña kisa ndivi na, ta ndá mji na kuiti kuu na kaku, vará ndá salo'o ní kuiti tá koko na, ní kúu.

¹⁶ ¿An on vása kúnda ini ndó'ó, ñivi na kándixa Jesucristo, ndí ndatán yóo ve'e Ndios saá yóo ndó?, chi Níma Ndios yóo ña táku ña ini ndó'ó. ¹⁷ Ta saá táná koo ñivi na sandi'i xa'a ve'e Ndios, ta Ndios sandi'i ra xa'a ñivi na ke'é saá. Chi ve'e Ndios kúu ñayji, ta mji ve'e Ndios yó'o kúu ndó'ó, ñivi na kándixa Jesucristo.

¹⁸ On sandá'ví xí'in mji ndó, ta nda víka, va'a ndukú ndó ñandíhí ndino'o Ndios. Tá yóo sava ndó'ó na xáni sijní ndí ñandíhí ní kúu ndó, chi kómí ndó ku'a ní ñandíhí ñoyívi yó'o, ta xíní ñó'ó kasa ñino xí'in mji ndó ña tonda ndó kúnda ini ndó ndí kúmanj noo ndó ñandíhí ndino'o Ndios. Tá ke'é ndó saá, ta Ndios taxi ra ñandíhí ndino'o ra nda'a ndó. ¹⁹ Chi ñandíhí ñivi ñoyívi yó'o kúu ñakí'ví, saá xáni sijní Ndios xa'a ña. Ta to'on Ndios ña ñitaa na xina'á káchí ña saá: “Ndios konj ñó'ó ra ñandíhí ñivi ñoyívi yó'o, xa'a ña sakoyo ra na noo ñandíhí mji na”, saá káchí to'on Ndios. ²⁰ Saá tuku inka xiiña noo to'on Ndios ña ñitaa na xina'á káchí ña saá: “Ndios xínj ra ña xáni sijní ñivi na ndíhí ñoyívi yó'o, ta xínj ra ndí ña on vása ndáya'ví kúu ña”, káchí to'on Ndios. ²¹ Ñakán kía on vá'a kasa ká'no ñivi xí'in mji na xa'a ña xáni sijní na ndí taa ta ndíso xí'in na kúu ta ndíhí ka noo inka ñivi.

Saá chi ndó'ó, n̄ivi na kándixa Jesucristo, ñii káchí xí'in ra xa kómí ndó ndi'i saá n̄o ñava'a Ndios. ²² Ta xa'a ña ñii yóo ndó xí'in Jesucristo, ñii káchí xí'in ra kómí ndó ndi'i ña yóo ñoyívi. Ta saá yí'i taPablo, ta ñani yó taApolos, ta ñani yó taPedro, xa yóo ndi nda'a ndó. Ta saá tuku ñoyívi yó'o, ta ña táku ndó, ta ña kivi ndó, ta kivi vitin, ta kivi ña vaxi, ndi'i ñayó'o xa yóo ña nda'a ndó. ²³ Ta ndó'ó, yóo ndó nda'a Jesucristo, ta Jesucristo yóo ra nda'a Ndios.

4

To'on yó'o ká'an ndí naapóstol kúu n̄ivi na kisa chiño n̄o Jesucristo

¹ Ta saá kivi tá xáni s̄ini ndó xa'a yí'i ta xa'a taApolos, ta xini ñó'ó kani s̄ini ndó ndí ndasaá kuiti kúu ndi nataa na kisa chiño n̄o Jesucristo, ta kúu ndi nataa na ndiso chiño xí'in ña nándaxin ndi n̄o n̄ivi ña n̄ixiyo se'é, ña kúu ña chitóni Ndios ndasaá sakaku ra n̄ivi n̄o ña on vá'a. ² Ta kúndaä ini yó ndí ñii ñii n̄ivi na ndiso chiño xí'in ña sakuiso chiño Ndios na, xini ñó'ó kuu na n̄ivi nandaä na ndixa vivíi kisa ndivi chiño ña nataxi Ndios nda'a na. ³ Ta saá yí'i, nda lo'o on vása ndi'i ini án ndó'ó án inka n̄ivi kasa nani ndó xa'a chiño kisa ndivi. Ta ni yí'i, on vása kasa nani xí'in m̄ii xa'a chiño ña kisa ndivi. ⁴ Ta xáni s̄ini ndí xa va'a kisa ndivi chiño ña sakuiso chiño Jesucristo yí'i, ta vitin on vása yóo xa'a ña sandi'i ini. Ta saá ni, on vása kúndaä ini án ndixa on koó nda ñii kuachi ndiso n̄o Ndios, chi ñii laá Ndios kúu ta ta kómí ndayí kasa nani ra xa'a xí'in

ñandaꝯ. ⁵ Ta saá ndó'ó, tá ɔn ta'án kixaa kivi ña ndikó Jesucristo ñoyívi yó'o, ta ɔn vá'a kasa nani ndó xa'a chiño ña ke'é nda ñii nivi. Saá chi kivi ndikó Jesucristo ñoyívi yó'o, sanativi ra ndi'i ña nijyjo se'é, ta sanativi ra ndi'i ña ñó'o se'é níma nivi, ta sanativi ra ndi'i ña xáni sijní na. Ta saá Ndios kasa ká'no ra ñii ñii nivi ndatán yóo chiño va'a kisa ndivi na.

⁶ Nañani yó xí'in náki'va yó, to'on yó'o kúu ña ndato'on i xí'in ndó xa'a ta Apolos ta xa'a yi'i, chi kóni i ña sakuá'á ndó ndasaá táku ndi. Ta saá kundaꝯ ini ndó yu kúu ña kóni kachí to'on ndichí ña kachí saá: “On chinóo yó noꝯ to'on Ndios ña nita na xina'á”, kachí ña. Ta saá nda ñii ndó'ó on kuña'a ní ini ndó xí'in ña kani sijní ndó ndí ñii ta ta ndiso chiño xí'in ndó kúu ta ndaya'ví ka noꝯ inká ta ta ndiso chiño xí'in ndó. ⁷ ¿Ndachun xáni sijní ndó xa'a mji ndó ndí kúu ndó nivi na va'a kundaꝯ ini yu kúu nivi na ndaya'ví ka noꝯ inká nivi? ¿An nda yóo ñii ñava'a kómí ndó tá ɔn sivi Ndios kúu ta ta nataxi ña nda'a ndó? Nda lo'o, ɔn vása saá. Chi ndi'i ña kómí ndó kúu ña saní'i Ndios ndó'ó. Ta saá, ¿ndachun kuña'a ní ini ndó ndatán kuña'a ini nivi na xáni sijní ndí xa'a chiño ña kisa ndivi mji na kúu ña naki'in na ñava'a kómí na?

⁸ Chi ndó'ó xáni sijní ndó ndí xa kómí ndó ndi'i ña kúsij ini ndó xini ndó, ta xáni sijní ndó ndí nakuiká ní kúu ndó chi kómí ndó ndi'i ndee va'a ña saní'i Ndios nda'a ndó. Ta xáni sijní ndó ndí xa ndu ndó ndatán yóo narey na xá'nda chiño, ta ɔn vása xini ñó'ó ka ña chindeé ndi ndó'ó, xáni sijní ndó. Ta saá ni, tá ndixa kuu ndó narey, ta ñava'a ní ví kuu ñayó'o noꝯ ndi. Chi saá ñii

káchí m̄j̄i nd̄i ka'nda chiño nd̄i xí'in ndó vitin, níkúu. ⁹ Ta xáni s̄j̄in̄i j̄i ndí Ndios taxi ra ndí m̄j̄i nd̄i naapóstol kúu nd̄i n̄j̄ivi na n̄j̄ino ní k̄a n̄o n̄di'i n̄j̄ivi. Saá chi ndatán yóo n̄j̄ivi na ndaño'ó n̄o na káni tá'an xí'in na, ta x̄in̄i ñó'ó k̄iv̄i na, saá yóo nd̄i. Ta kūa'a ní n̄j̄ivi ta kūa'a ní naángel, x̄ito na ña xó'v̄i nd̄i saá. ¹⁰ Ta x̄a'a ña ndino'o ini nd̄i k̄isa chiño nd̄i n̄o Jesucristo, n̄j̄ivi na ndík̄on yich̄i ñoyívi xáni s̄j̄in̄i na ndí n̄j̄ivi na k'ví s̄j̄in̄i kúu nd̄i. Ta ndó'ó, vará Jesucristo kúu t̄a t̄a taxi kūa'a ndeē v̄a'a nda'a ndó, ta xáni s̄j̄in̄i ndó ndí m̄j̄i ndó kúu ndó n̄j̄ivi na ndíchí ní s̄j̄in̄i, n̄j̄ivi na x̄in̄i v̄a'a ní. Ta xáni s̄j̄in̄i ndó ndí m̄j̄i ndó kúu n̄j̄ivi na ná'no ní ndeē kómí, vará m̄j̄i nd̄i kúu n̄j̄ivi na lo'o ní ndeē kómí. Ta vará kūa'a ní n̄j̄ivi k̄isa to'ó na ndó'ó, ta n̄j̄ivi yó'o x̄a noo na x̄in̄i na nd̄i'i. ¹¹ Ta m̄j̄i nd̄i, nda vitin x̄i'j̄i ní nd̄i soko, yich̄i ní nd̄i takuú, ta kúman̄i ní tikoto kundixin nd̄i. Ta kūa'a ní yich̄i n̄j̄ivi s̄axo'v̄i ní na nd̄i'i nda káni na nd̄i'i, ta ni on k̄oó ve'e nd̄i n̄o kutaku nd̄i. ¹² Ta saá ni, ndeé ní xí'in nda'a nd̄i k̄isa chiño nd̄i, t̄anda kúnaa ní nd̄i n̄o chiño yó'o. Ta tá yóo n̄j̄ivi na sátav̄i chi'ña nd̄i'i, ta ndákuiin nd̄i ká'an nd̄i xí'in nayó'o, káchí nd̄i saá: “Ná ke'é Ndios ñava'a xí'in ndó.” Ta tá s̄axo'v̄i ní n̄j̄ivi m̄j̄i nd̄i x̄a'a ña ndík̄on nd̄i Jesucristo, ta xí'in ña ká'no ini nd̄i kúndeé nd̄i xí'in ndi'i ña on v̄a'a yó'o. ¹³ Tá ká'an n̄j̄ivi to'on on v̄a'a x̄a'a nd̄i, ta m̄j̄i nd̄i, xí'in to'on to'ó ká'an nd̄i xí'in nayó'o. Ta saá ni, ndatán ké'é n̄j̄ivi xí'in m̄i'í ña nda lo'o on v̄asa ndáya'ví, saá ké'é n̄j̄ivi ñoyívi xí'in nd̄i nda k̄iv̄i vitin.

¹⁴ On s̄iv̄i x̄a'a ña sakuka'an̄i n̄o ndó kúu ña n̄j̄itaa j̄i to'on yó'o. Ta ndatán ndáto'on ñii

t̄aa xí'in sa'ya ra na kí'vi ní ini ra xíni ra, saá ndát'on̄i xí'in ndó vitin. ¹⁵ Saá chi yí'i, yóōi ndatán yóo yivá ndó'ó, n̄ivi na kándixa Jesucristo, chi x̄ikuūi t̄anoó n̄ika'an ndoso to'on ñav̄a'a xa'a Jesucristo xí'in ndó. Ta vará nda ná koo ux̄u mil n̄ivi na va'a sáná'a ndó'ó to'on xa'a yich̄i Jesucristo, ta ndixa ñii laá yí'i yóōi ndatán yóo yivá ndó. ¹⁶ Ta xa'a ñayó'o, xáku ndá'ví̄i noo ndó ndí ná kutak̄u ndó ndatán tákūi yich̄i Jesucristo.

¹⁷ Ta xa'a ña chindeé ra ndó'ó ña ke'é ndó saá, xa t̄í'ví̄i ñani yó t̄aTimoteo xāa ra noo ndó. Ta ndatán yóo sa'yāi t̄a kí'vi inīi xínīi, saá yóo t̄aTimoteo yó'o. Ta kúu ra t̄aa t̄a nda lo'o on vása sándakoo vivíi ndík̄on yich̄i Jesucristo ñii káchí xí'in yí'i. Ta t̄aTimoteo yó'o ndat̄'on ra xí'in ndó ña sanaká'an ra ndó'ó ndasaá ndík̄on̄i yich̄i Jesucristo, ta saná'a ra ndó'ó m̄ji to'on ña sáná'āi ndi'i n̄ivi na kándixa Jesucristo, na nákutá'an ñii ñii ñoo. ¹⁸ Ta sava ndó'ó xa kúñ̄a'a ní ini ndó, chi xáni s̄inj̄i ndó ndí ndasaá m̄ji ndó xa k̄ixá'á ndó xá'nda chiño ndó, ta nda ñii k̄iv̄i on xāa kāi kotōi ndó'ó, saá xáni s̄inj̄i ndó. ¹⁹ Ta saá ni, tá kóni Ndios, ta yach̄i ní xāāi kotōi ndó'ó. Tá k̄iv̄i xāāi noo ndó, ta va'a saá kotōi yu kúu sava ndó'ó na kúu na kúñ̄a'a ní ini. Ta k̄iv̄i saá kundaāa inīi án ndixa n̄ivi yó'o kómí na ndee Ndios, án ndasaá kuiti ká'an na to'on v̄ich̄i ña káku s̄inj̄i m̄ji na. ²⁰ Chi ña táku n̄ivi xí'in ndee Ndios, ñayó'o kúu ña kisa ndaāa ndí ndík̄on na yich̄i noo xá'nda chiño Ndios. Ta tá ndasaá kuiti ká'an na to'on livi, ta ñayó'o on vása kisa ndaāa ña án ndixa kúu na n̄ivi na ndík̄on yich̄i noo xá'nda chiño Ndios.

21 Ta vitin, ¿yukíã kóni ndó ke'è jì xí'in ndó? ¿Án xaa jì noo ndó xa'a ña saxo'vi jì ndó'ó? ¿Án xaa jì noo ndó xí'in ña kí'vi ini jì xíni jì ndó'ó, ta xí'in ña ká'no ini jì?

5

TaPablo ká'an ra xa'a ña kini ní ké'é ñii taa ta kándixa Jesucristo

¹ Ndi'i ñivi xa xíni na xa'a ña kini ní ké'é ñii taa ta nákutá'an xí'in ndó'ó na kándixa Jesucristo. Ña kini ké'é ra yó'o kúu ña yóo ra kí'vi ra xí'in ñásí'í yivá ra. Ña on vá'a ká'no ní kúu ñayó'o, tãnda ñivi na on vása kisa to'ó Ndios on vása ké'é na saá. ² Ta vará xíni ndó yóo ñii ña on vá'a yó'o, ¿ndachun ndó'ó kúu ndó ñivi na kúñã'a ini? Ta, ¿ndachun on vása kúchuchú ini ndó xíni ndó ña on vá'a ké'é taa yó'o? ¿Ndachun on vása tava ndó ra ko'on ra ke'e ña on kutá'an ka ra xí'in ndó? ³ Vará on koó yi'i yóo jì xí'in ndó vitin, ta saá ni, ñó'o ní ini jì xa'a ndó ndi'i saá kivi. Ta saá ndatán taa ta yóo xí'in ndó, saá yóo jì, ta xa kisa nani jì xa'a kuachi ña ñiki'vi tayó'o. ⁴ Ndó'ó, ñivi na kándixa Jesucristo, kivi nákutá'an ndó xí'in ndayí kivi Jesucristo, ta yi'i ndatán yóo taa ta ñíndichi xí'in ndó saá yóo jì, chi yóo nímã jì xí'in ndó. Ta ndee Jesucristo yóo ña xí'in ndó noo nákutá'an ndó. ⁵ Ta kivi nakutá'an ndi'i ndó saá ña kasa nani ndó xa'a taa ta ñiki'vi kuachi ká'no yó'o, ta xíni ñó'ó taxi ndó ra nda'a nímã ndivã'a ká'no Satanás xa'a ña saxo'vi ña'á ra. Ta saá vará xo'vi yiki koñu ra, ta nímã ra kaku ña kivi Jesucristo ndikó ra ñoyívi yó'o.

⁶ Ta vitin ɔn koʔo x̣a'a ña kúu ndó n̄ivi na ña'a ní ini. ¿Án ɔn vása kúndaɗa ini ndó x̣a'a to'on ndíchi ña xa x̄ini yó, ña káchí saá?: “Vará lo'o kuiti kúu levadura yiyá, ta kómí ña ndee kasa chiño ña x̄i'in ñii ko'ndo ká'no yuxan ña sanaño ña'á ña”, saá káchí to'on ña xa x̄ini yó. ⁷ Ta ndatán yóo levadura yiyá ña yatá, saá yóo ña ɔn vá'a ké'é ndó. Ta ndó'ó x̄ini ñó'ó tava ndó ndi'i ña ɔn vá'a yóo x̄i'in ndó. Ta saá nduu ndó ndatán yóo yuxan x̣aá ña va'a ní, ña ɔn vása kómí nda lo'o levadura yiyá. Saá chi Jesucristo xa n̄isoko x̄i'in m̄ii ra ña n̄ixi'i ra x̣a'a kuachi yó. Ta ndatán yóo t̄indikachi t̄i sóko m̄ii yó na kúu najudío noo vikɔ Pascua x̣a'a ña náká'an yó ndasaá Ndios sakaku ra nax̄ij síkuá yó, saá yóo Jesucristo ta ta n̄isoko x̄i'in m̄ii x̣a'a ña sakaku ra ndi'i m̄ii yó noo ña ɔn vá'a. ⁸ Saá vivii ná sakana yó vikɔ Pascua ña náká'an yó x̣a'a ña n̄ixi'i Jesucristo, ta vikɔ yó'o ná kuxu yó s̄ita va'a ña ɔn koʔo levadura yiyá kómí. Chi ñalevadura yiyá ña yatá sáná'a ña x̣a'a ndi'i noo ña ɔn vá'a ña n̄ixiyo ini yó. Ta x̄ini ñó'ó sandakoo yó ndi'i ña ɔn vá'a yó'o, ta saá nduu yó n̄ivi na ndaa, na ndino'o ini.

⁹ K̄ivi n̄iya'a xa n̄itaa i ñii tutu ña t̄i'v̄i i n̄ixaa nda'a ndó. Ta noo tutu yó'o ndato'on i x̄i'in ndó ndí ɔn vá'a kutá'an ndó x̄i'in nataa na kí'vi kuachi x̄i'in náña'a ná ɔn s̄ivi násí'í na kúu, ni ɔn vá'a kutá'an ndó x̄i'in náña'a ná kí'vi kuachi x̄i'in nataa na ɔn s̄ivi ȳi ná kúu. ¹⁰ Ta to'on yó'o ña xa n̄itaa i n̄ixaa nda'a ndó, ɔn vása ní-ka'an i x̄i'in ndó ña kuxíká va'a ndó noo n̄ivi na ɔn vása kándixa Jesucristo, na kúu n̄ivi na ndíkɔn

yichĩ ña ɔn vá'a ñoyívi yó'o. Chi kuạ'ạ ní ñivi yó'o xĩka na kí'vi na kuạchi xí'in náña'ạ án xí'in nataa, ta kuạ'ạ ní ñivi yó'o kútoo ní na nakaya na ví'í ní ñakuíká, kuạ'ạ ní ñivi yó'o kúu naku'ná, ta kuạ'ạ ní ñivi yó'o kĩa tọ'ọ na ñáídolo án ñaimagen, ña kúu ndios vatá. Ta ɔn vása kóni káchĩ ñdí ndạ lo'o ɔn kutá'an ndó xí'in ñivi ɔn vá'a ñoyívi yó'o. Saá chi xạ'ạ ña ɔn kutá'an ndó xí'in ñivi yó'o, koni ñó'ó ña kee ndó ñoyívi yó'o, níkúu. ¹¹ Ta xí'in tutu ña ñĩtaa ña tị'vĩ ñĩxaa ña nda'ạ ndó, ndạto'on ñi xí'in ndó ndí ɔn vá'a kutá'an ndó xí'in ñivi na káchĩ xạ'ạ ñi, ndí kúu na ñivi na ndíkɔn yichĩ Jesucristo, ta saá ñi, táku na kí'vi na kuạchi xí'in náña'ạ ná ɔn sivi násí'í na kúu, án kí'vi na kuạchi xí'in nataa na ɔn sivi yĩ ná kúu. Ta ñii kị'va saá ɔn vá'a kutá'an ndó xí'in ñivi na káchĩ ndí kándixa na Jesucristo, ta kútoo ní na nakaya na kuạ'ạ ní ñakuíká, án ñivi na kĩa tọ'ọ ñáídolo án ñaimagen ña kúu ndios vatá, án ñivi na ká'an tọ'on vatá xạ'ạ inka ñivi, án ñivi na xí'i ní, án kúu na ñivi na kĩa ku'ná. Ndó'ó, xĩni ñó'ó ndó kuxíká ndó ɔo ñivi na táku ké'é ña ɔn vá'a yó'o, vará káchĩ na kúu na ñivi na kándixa Jesucristo. Ta ñi ɔn kuxu ndó xí'in ñivi yó'o. ¹² ɔn sivi chiño ɔo yĩ kúu ña kasa nani xạ'ạ kuạchi ñivi na ndíkɔn yichĩ ñoyívi yó'o, tá ɔn tạ'an kándixa na Jesucristo. Ta saá ñi, ndó'ó na kúu ñivi na xa kándixa Jesucristo, chiño ɔo ndó kúu ña kasa nani ndó xạ'ạ kuạchi ñivi na nákutá'an xí'in ndó. ¹³ Mji Ndios kúu tạ kasa nani xạ'ạ kuạchi ñivi na ɔn vása kándixa Jesucristo. Ta ndó'ó, ñivi na kándixa Jesucristo, chiño ɔo ndó'ó kúu ña tava ndó tạ tạ ké'é ñakini, chi kí'vi ra xí'in ñási'í yivá ra, ta ɔn taxi

ndó ña nakutá'an kạ ra xí'in ndó.

6

Nìvi na kándixa Jesucristo ọn vá'a taxi na kuḗchi xạ'a tá'an na ọọ nachiño na ọn vása kándixa Jesucristo

¹ Ta ndó'ó nìvi na kándixa Jesucristo, tá yóo ñii ndó'ó kómí ndó ñii kuḗchi yo'vị xí'in inka tá'an ndó, ¿án va'a ko'ọn ndó taxi ndó kuḗchi yó'o nda'a nachiño na ọn vása kándixa Jesucristo xạ'a ña kasa nani na kuḗchi ndó? On vá'a saá, chi va'a kạ ko'ọn ndó ọọ nìvi na kándixa Jesucristo ña kasa nani na xạ'a kuḗchi ndó. ² ¿Án ọn vása kúndaḗ ini ndó ndí ñii kịvị ña vạxi ndi'i mịi yó, nìvi na kándixa Jesucristo kasa nani yó xạ'a ndi'i nìvi ñoyívi yó'o? Ta saá, ¿ndạchun xáni sịnị ndó ndí ọn vása kúchiño ndó kasa nani ndó xạ'a kuḗchi válí ña yóo xí'in mịi ndó vitin? ³ ¿Án ọn vása kúndaḗ ini ndó ndí ñii kịvị ña vạxi kasa nani ndó xạ'a naángel ñoyívi nịno? Tá kasa nani ndó xạ'a naángel kịvị saá, ta ndixa kúchiño ndó kasa nani ndó xạ'a kuḗchi nìvi ñoyívi yó'o. ⁴ Ta saá vitin, ndó'ó nìvi na kándixa Jesucristo, tá yóo kuḗchi xí'in tá'an ndó, ta, ¿ndạchun táxi ndó kuḗchi yó'o nda'a najuez na kúu nìvi na ọn vása kánóo va'a to'on xạ'a ọọ ndó'ó na kándixa Jesucristo? ⁵ Ká'ạnị saá xí'in ndó xạ'a ña sakuka'an ị ọọ ndó. ¿Án ọn ko'ọ ndạ ñii ndó'ó na kándixa Jesucristo, na kómí ñandíchí sịnị ña taxi Ndios nda'a ndó, ña kúchiño ndó kasa nani ndó xạ'a kuḗchi ña yóo xí'in ndó? ⁶ On vása va'a ké'é ndó, chi sava ndó'ó káni tá'an ndó xí'in tá'an

ndó, ta táxi ndó kuachi xa'a tá'an ndó nḡḡ najuez na kúu nivi na ḡḡ vása kándixa Jesucristo.

⁷ Ta ña káni tá'an ndó xí'in tá'an ndó, kuachi yó'o sáná'a ña ndí kúu ndó nivi na ḡḡ ta'án tḡḡḡḡ kua'no yichi Jesucristo. Tá yóo natá'an ndó na ké'é ña ḡḡ vá'a xí'in ndó, ta ndó'ó va'a ná kundeé ini ndó nḡḡ nivi na ké'é saá, ta ḡḡ kḡ'ḡḡ ndó taxi ndó kuachi xa'a na nḡḡ nachiño ñoyívi yó'o. Tá natá'an ndó sándá'ví na ndó'ó, ta va'a ná kundeé ini ndó nḡḡ ñayó'o, ta ḡḡ kḡ'ḡḡ ndó taxi ndó kuachi xa'a nivi yó'o. ⁸ Ta ndó'ó ḡḡ vása ké'é ndó saá. Ta nda víka, mji ndó kúu na ké'é ña ḡḡ vá'a xí'in natá'an ndó ta sándá'ví ndó na, vará kúu na nañani yó xí'in náki'va yó, na ñii káchí kándixa Jesucristo xí'in ndó.

⁹ ¿Án ḡḡ vása kúḡḡḡ ini ndó ndí Ndios ḡḡ taxi ra ndí nivi na ḡḡ vá'a kivi na ñoyívi nino ña ka'nda chiño na xí'in ra? Ta nda lo'o ḡḡ sandá'ví xí'in mji ndó, chi nivi na táku ké'é ña ḡḡ vá'a, nayó'o ḡḡ vása kivi na ñoyívi nino ña ka'nda chiño na xí'in Ndios. Nivi ḡḡ vá'a yó'o kúu nataa na kí'vi kuachi xí'in náña'a ná ḡḡ sivi násí'í na kúu, ta náña'a ná kí'vi kuachi xí'in nataa na ḡḡ sivi yij ná kúu, ta nivi na kisa tḡ'ó ñaidolo án ñaimagen, ña kúu ndios vatá, ta nataa na kí'vi kuachi xí'in inká nataa, ta náña'a ná kí'vi kuachi xí'in inká náña'a, ¹⁰ ta nivi na kisa kuí'ná ña kómí inká nivi, ta nivi na kútoo ní nakaya ku'a ní ñakuíká, ta nivi na xí'i ní, ta nivi na ká'an tḡ'on vatá xa'a inká nivi, ta nivi na sándá'ví inká nivi. Ndi'i nivi na táku ké'é ña ḡḡ vá'a yó'o, nayó'o ḡḡ kivi na ka'nda chiño na xí'in Ndios ñoyívi nino. ¹¹ Tá'an si'na ña ḡḡ ta'án kandixa ndó Jesucristo, sava ndó'ó xikuu ndó nivi xitaku

ke'é ña ɔn vá'a yó'o. Ta vitin ñivi na ndii kúu ndó nɔɔ Ndios, chi Jesucristo xa ñakata ra kuachi ndó, ta xí'in ndee Jesucristo Taa taká'no nɔɔ yó, ta xí'in ndee Níma Ndios, nduu ndó ñivi na ndii, ta va'a nákutá'an ndó xí'in Ndios vitin.

Tɔ'on yó'o ká'an

va'a ná kasa ká'no yó Ndios xí'in ndi'i níma yó

¹² Sava ndó'ó káchí ndó saá: “Xa'a ña táku ndíka yó yichi Jesucristo vitin, kómí yó ndayí ke'é yó ndi'i saá nɔɔ ña káchí ini yó”, saá káchí ndó. Ta xíní ñó'ó kundaa ini ndó ndí ɔn sivi ndi'i ña káchí ini ndó ke'é ndó kúu ña chíndeé mji ndó. Tá ndixa Jesucristo kúu taa ta xá'nda chiño nɔɔ ndó, ta saá ɔn taxi ndó inká ña ka'nda chiño nɔɔ ndó. ¹³ Ta saá ni, sava ndó'ó ndakuin ndó, kachí ndó saá: “Ndios kisa va'a ra ñaxíxi xa'a ña kuxu yó ña nda xaa ini yó, ta tixin yó kuvá'a ña xa'a ña ko'on ña xíxi yó”, saá ndakuin ndó. Vará ñandixa ndátɔ'on tɔ'on yó'o, ta ndó'ó xíní ñó'ó kundaa ini ndó ndí ɔn kundeé ña xíxi yó ni ɔn kundeé tixin yó koo ña ndi'i saá kivi, chi yóo kivi ña chitóni Ndios sandi'i ra xa'a ndiovi ñayó'o. Ta vitin xíní ñó'ó kundaa ini ndó ndí ɔn sivi xa'a ña kivi yó kuachi xí'in inká náña'a án xí'in inká nataa kúu ña kisa va'a Ndios yiki koñu yó. Nda víka, Ndios kisa va'a ra yiki koñu yó xa'a ña kasa chiño yó nɔɔ Jesucristo. Ta Jesucristo kúu taa taká'no nɔɔ yiki koñu yó ta ndíni ra xíni ra ña. ¹⁴ Ta ndátán Ndios xí'in ndee ra sanatakú ra Jesucristo, saá xí'in ndee ra sanatakú ra mji yó ñii kivi ña vaxi.

¹⁵ ¿Án ɔn vása kúndaa ini ndó ndí ñii ñii ndó'ó kúu ndó ñii xiiña yiki koñu Jesucristo? Ta xa'a

ñayó'o, ¿án xáni sɨnɨ ndó ndí ñava'a kúu ña taxi ndó yíkí koñu ndó ña nakutá'an ña xí'in yíkí koñu ñii ña'a ñá síkó xí'in m̄i nda'a nataa? Nda lo'o ɔn vá'a saá, chi yíkí koñu ñii ñii yó kúu ña ñii xiiña yíkí koñu Jesucristo. ¹⁶ ¿Án ɔn vása kúndaɗa ini ndó táná nakutá'an yíkí koñu ndó xí'in yíkí koñu ñii ña'a ñá síkó xí'in m̄i, ta ña nakutá'an ɔvɨ ndó saá nduu ndó ñii yíkí koñu kuiti? Chi to'on Ndios ña n̄taa na xina'á káchí ña saá xa'a ta xí'in ñásí'í ra: “Na ɔvɨ n̄vi yó'o nduu ñii n̄vi”, saá káchí to'on Ndios. ¹⁷ Ta saá ni, m̄i yó n̄vi na kándixa Jesucristo, ñii yó yó táku yó ini ra, ta m̄i ra yóo ra táku ra ini yó.

¹⁸ Ta ndó'ó, xini ñó'ó kuxíká ndó noɔ yóo ña chında'á ndó'ó nakava ndó k̄'vi ndó kuachi xí'in náña'a ná ɔn s̄iví násí'í ndó kúu, án xí'in nataa na ɔn s̄iví yij ndó kúu, chi ña ké'é ndó saá kúu ña ké'é ndó ña ɔn vá'a xí'in yíkí koñu m̄i ndó. Ta ndi'i noɔ inká ña ɔn vá'a ké'é n̄vi, ɔn vása ké'é na ñayó'o xí'in yíkí koñu m̄i na. ¹⁹ ¿Án ɔn vása kúndaɗa ini ndó ndí yíkí koñu ndó kúu ve'e ño'o noɔ táku Níma Ndios?, chi Ndios taxi ra Níma ra ña táku ña ini ndó. Ta vitin yíkí koñu ndó ɔn s̄iví ndasaá kuiti kuenda m̄i ndó kúu ña, ²⁰ chi yá'ví ní cha'vi Ndios xa'a ndó'ó, chi xí'in n̄i Jesucristo cha'vi ra xa'a ndó'ó. Ta saá kuenda m̄i Ndios kúu yíkí koñu ndó, ta ñii k̄'va saá kuenda ra kúu níma ndó. Ta xa'a ñayó'o, ndi'i ña kisa ndivi ndó xí'in yíkí koñu ndó, ta ndi'i ña xáni ini ndó xí'in níma ndó, xí'in ndi'i ñayó'o xini ñó'ó kasa to'ó ndó Ndios.

Tq'on yó'o ká'an
taPablo ndátq'on ra xí'in nivi na xa tonda'a

¹ Xa kixaa tutu ña nītaa ndó ta tī'ví ndó ñoq̄ i, ta vitin ndakuijn̄ i, ndatq'on̄ i xí'in ndó x̄a'a ndi'i ña ndákā tq'on ndó yī'i ñoq̄ tutu yó'o. Ta saá ndakuijn̄ i káchí i ndí ñava'a ní kúu ña ndí nataa on tonda'a na xí'in náña'a. ² Ta saá ni, xinī i ndí kuā'a ní nataa na yóo xí'in ndó kí'vi na kuachi xí'in náña'a ná on sivī nāsí'í na kúu, ta kuā'a ní náña'a kí'vi ná kuachi xí'in nataa na on sivī yij̄ ná kúu, ta x̄a'a ña yóo ña chínda'á ndó'ó kī'vi ndó kuachi yó'o, va'a ñii ñii t̄a ná kukomí ra ñásí'í m̄ji ra, ta va'a ñii ñii ña'a ná kukomí ñá yij̄ m̄ji ñá. ³ Ta t̄a tq'onda'a xinī ñó'ó kasa ndivi ra chíño ñoq̄ ra ña kúu ña taxi xí'in m̄ji ra nda'a ñásí'í ra, ta ñii kī'va saá, ña'a ñá tonda'a xinī ñó'ó kasa ndivi ñá chíño ñoq̄ ñá, ña kúu ña taxi xí'in m̄ji ñá nda'a yij̄ ñá. ⁴ Nda ñii nivi na tonda'a on vása kómí na ndayí ña xá'nda chíño mató'ón m̄ji na ñoq̄ yikí koñu m̄ji na. Saá chi ñásí'í t̄a xa taxi ñá ndayí nda'a yij̄ ñá ña xá'nda chíño ra ñoq̄ yikí koñu ñá. Ta ñii kī'va saá yij̄ ña'a xa taxi ra ndayí nda'a ñásí'í ra ña xá'nda chíño ñá ñoq̄ yikí koñu ra. ⁵ Ta saá on vá'a t̄a nakasi xí'in m̄ji ra ña on taxi ra yikí koñu ra nda'a ñásí'í ra. Ta ñii kī'va saá, on vá'a ña'a nakasi xí'in m̄ji ñá ña on taxi ñá yikí koñu ñá nda'a yij̄ ñá. Ta saá ni, yóo ndayí ña nakasi xí'in m̄ji na lo'o kuiti kivī x̄a'a ña taxi xí'in m̄ji na ña k̄'an na xí'in Ndios. Ta t̄a xí'in ñásí'í ra xinī ñó'ó si'na koo yu'ú na x̄a'a ña ke'é na saá. Ta on vá'a nakasi xí'in m̄ji na kuā'a ní kivī, chi yiyó ní on kuchiño na nasita xí'in m̄ji na, ta ním̄a ndiva'a ká'no chinda'á ña na kī'vi na kuachi xí'in ink̄a t̄a án xí'in ink̄a ña'a.

6 To'on yó'o kúu kuiti to'on ña ndátoto'on yí'i xí'in ndó, ta on sivi to'on ña xá'nda chiño i noo ndó kúu ña. 7 Kunakaa ní ka ñasii ini i tá ndi'i nataa kukomí na ndee ña ka'nda chiño na noo yiki koñu na ña on tonda'a na, ta kindoo na kuu na nivi na kutaku mató'ón, ndátán táku yí'i. Ta ndixa on vása kúchiño ndi'i nivi kutaku na saá, chi on sivi ñii noo kúu ndee ña va'a saní'i Ndios nda'a nivi. Sava nivi kómí na ñii noo ndee, ta inká nivi kómí na inká noo ndee ña saní'i Ndios na.

8 Vitin ndátoto'on i xí'in ndó'ó, nivi na kúu nakuáan na on ta'an tonda'a, ta xí'in ndó'ó, náña'a ná nixi'i yí. Xáni siní i ndí va'a on tonda'a ndó, ta va'a ka ná kindoo mató'ón ndó ndátán yóo yí. 9 Ta saá ni, tá xító ndó ndí on kúchiño ndó nasita xí'in mii ndó, ta saá va'a ka ná tonda'a ndó. Va'a ka ná tonda'a ta noo ña ndee ní kútoo ra kóni ra ña'a, ta ñii kiva saá va'a ka ná tonda'a ña'a noo ña ndee ní kútoo ña kóni ña ta.

10 Ta ndó'ó, nivi na kúu na xa tonda'a, ndátoto'on i xí'in ndó to'on ña xá'nda chiño Ndios, ña káchí saá: "Nda ñii ña'a on vása va'a sandakoo ña yí ña." 11 Ta saá ni, tá yóo ñii ña'a ña sandakoo yí, ta ña'a yó'o xini ñó'ó kindoo ña kutaku mató'ón ña. Tá on vása kúchiño ña kutaku mató'ón ña, ta saá xini ñó'ó tuku nakutá'an va'a ña xí'in yí ña. Ta ñii kiva saá, nda ñii ta on vá'a sandakoo ra ñasí'í ra.

12 Ta vitin yóo inká to'on ndátoto'on i xí'in ndó'ó, nivi na kúu na xa tonda'a xí'in nivi na on vása kándixa Jesucristo. Ta to'on yó'o kúu ña kaku siní mii i, ta on sivi ña xá'nda chiño Ndios kúu ña. Ta yí'i, xáni siní i tá yóo ñii ta ta kándixa

Jesucristo, ta ñásí'í ra ɔn vása kándixa ñá, ta saá ni, tá ñásí'í ra kóni ñá kutaku ñá xí'in ra, ta saá tayó'o ɔn vása va'a sandakoo ra ñásí'í ra.

¹³ Ta ñii kɪ'va saá, tá yóo ñii ña'a ñá kándixa Jesucristo, ta yij ñáyó'o ɔn vása kándixa ra, ta saá ni, tá yij ñáyó'o kóni ra kutaku ra xí'in ñá, ta saá ñáyó'o ɔn vása va'a sandakoo ñá yij ñá.

¹⁴ Saá koo, chi xá'a ña kándixa ña'a Jesucristo, ta tayij ñáyó'o, kúu ra ɬa ɬa nɬaxi ñá nda'a Ndios. Ta xá'a ña kándixa ɬa Jesucristo, ta ñásí'í ra kúu ña'a ñá nɬaxi ra nda'a Ndios. Tá ɔn sɪví ñandaɬ kúu ñáyó'o, níkúu, ta nasa'ya nɪvi yó'o kuu na nɪvi na ɔn vá'a nɔɔ Ndios, níkúu. Ta vitin nasa'ya nɪvi yó'o kúu nɪvi na xa nɬaxi na nda'a Ndios. ¹⁵ Ta saá, tá yóo ñii ɬa, ta ɔn vása kándixa ra Jesucristo, ta ñásí'í ra kúu ñii ña'a ñá kándixa, ta tayó'o ɔn xɪin kɔ ra kutaku ra xí'in ñá, ta saá ñásí'í ra yó'o va'a taxi ñá ná kɔ'ɔn ndíkɔ tayó'o. Ta ñii kɪ'va saá, tá yóo ñii ña'a ñá ɔn vása kándixa Jesucristo, ta yij ñáyó'o kúu ɬa ɬa kándixa, ta ñáña'a yó'o ɔn xɪin kɔ ñá kutaku ñá xí'in ra, ta saá va'a tayij ñáyó'o ná taxi ra kɔ'ɔn ndíkɔ ñá. Saá chi nɪvi na kándixa Jesucristo ɔn vása xɪni ñó'ó nayó'o kasa nduxɔ na xí'in yij ná án xí'in ñásí'í na ña kutaku kɔ nayó'o xí'in na. Saá chi Ndios kóni ra ña vivíi kutaku ñii ñii nɪvi xí'in tá'an na.

¹⁶ Ndó'ó náki'va yó, ná kómí yij, ta yij ndó yó'o ɔn vása kándixa na Jesucristo, ta xɪni ñó'ó kundaɬ ini ndó ndí tá xí'in ña vivíi táku ndó xí'in yij ndó, kivi chindeé ndó nayó'o kándixa na Jesucristo, ta saá Ndios sakaku ra na. Ta ñii kɪ'va saá ndó'ó, nañani yó na kómí násí'í, ta násí'í ndó

yó'o ɔn vása kándixa ná Jesucristo, ta xínj ñó'ó kundaa ini ndó ndí tá xí'in ña vivíi táku ndó xí'in násí'í ndó, kivi chindeé ndó náyo'o kandixa ná Jesucristo, ta saá Ndios sakaku ra náyo'o.

17 Ta va'a ñii ñii ndó'ó ná kindoo ndó ndatán xa taxí Ndios ñixiyo ndó kivi ɔn ta'án kana Ndios ndó'ó. To'on yó'o kúu ña ndátoto'ni xí'in ndi'i ñivi na kándixa Jesucristo na nákutá'an xa'a ña kisa ká'no na ra. 18 Ta to'on yó'o kóni kachí ndí ndó'ó ñivi na xa kisa ndivi costumbre circuncisión* kivi ɔn ta'án kandixa ndó Jesucristo, ta va'a kindoo ndó saá, ta ɔn ndukú ndó ña kindaa ndó marca circuncisión ña xa kómí ndó. Ta ndó'ó, ñivi na ɔn ta'án kasa ndivi costumbre circuncisión kivi kandixa ndó Jesucristo, ta va'a kindoo ndó kutaku ndó saá, ta ɔn ndukú ndó kasa ndivi ndó costumbre circuncisión yó'o. 19 Saá chi ɔn vása ndaya'ví ní ka, táná kasa ndivi yó costumbre circuncisión, án ɔn vása kasa ndivi yó ña, chi ña ndaya'ví ní ka kúu ña kisa ndivi yó ña xá'nda chiño Ndios noo yó. 20 Tuku ká'an j xí'in ndó ndí ñii ñii ndó'ó xínj ñó'ó kindoo ndó ndatán ñixiyo ndó kivi ɔn ta'án kana Ndios ndó'ó. 21 Tá kivi Ndios kana ra ndó'ó kundikon ndó yichi Jesucristo, xikuu ndó ñivi na esclavo,† ta saá ɔn kundi'i ini ndó xa'a ñayó'o. Ta saá ni, tá naní'i ndó yichi ña nduu ndó ñivi na táku ndíka noo napatrón ndó, ta va'a sandakoo ndó ña kúu ndó esclavo. 22 Saá chi sava ndó'ó, na xikuu esclavo kivi Ndios kana

* **7:18** Costumbre najudío ña naní "circuncisión" kúu ña xá'nda na lo'o ñii sijn ñatée talo'o. † **7:21** Na esclavo kúu ñivi na ɔn vása kómí ndayí sandakoo na chiño kisa ndivi na noo napatrón na.

ra ndó'ó, va'a naká'án ndó ndí vitin kúu ndó n̄ivi na táku ndík̄a yich̄i Jesucristo. Ta sava ndó'ó, na on s̄iví naesclavo x̄ikuu k̄iv̄i Ndios k̄ana ra ndó'ó, ta va'a kund̄aa ini ndó ndí vitin kúu ndó naesclavo na k̄isa chiño noo Jesucristo. ²³ Yá'ví ní ch̄a'vi Ndios xa'a ndó'ó ña nduu ndó naesclavo Jesucristo, ta saá on taxi ka x̄i'in m̄i ndó nduu ndó naesclavo nda ñii n̄ivi ñoyívi yó'o. ²⁴ Nañani yó x̄i'in náki'va yó, n̄ivi na kándixa Jesucristo, tuku ndát̄o'on̄i x̄i'in ndó saá: Ndatán n̄ix̄iyo ndó k̄iv̄i on ta'án kana Ndios ndó'ó, saá kindoo ndó koo ndó vitin.

²⁵ Ta vitin ndát̄o'on̄i x̄i'in ndó náña'a kuáchí ná kúu nákuáan ná on ta'án tonda'a. Vará anda vitin Ndios on ta'án ka'nda chiño ra xa'a ña x̄ini ñó'ó ke'é ndó, ta Ndios, ta ta kí'vi ní ini x̄ini ra ȳi'j, taxi ra ñandíchí s̄inīi. Ta xa'a ñayó'o, va'a kandixa ndó to'on ña ndát̄o'on̄i x̄i'in ndó. ²⁶ X̄ini yó ndí yo'vi ní yóo k̄iv̄i ña táku yó vitin. Ta xa'a ñayó'o, x̄ani s̄inīi ndí va'a ní ka ná kindoo ndó koo ndó ndatán yóo ndó, án n̄ivi na xa tonda'a, án na on ta'án tonda'a kúu ndó. ²⁷ Tá nataa na yóo násí'í kúu ndó, ta on sandakoo ndó násí'í ndó. Tá nataa na on koó násí'í kúu ndó, ta on ndukú ndó koo násí'í ndó. ²⁸ Ta saá ni, tá nataa na yóo kuáan na on ta'án tonda'a kúu ndó, on s̄iví ña on vá'a noo Ndios kuu ña táná koo násí'í ndó. Ta ñii k̄i'va saá, tá náña'a ná yóo kuáan ná on ta'án tonda'a kúu ndó, ta on s̄iví ña on vá'a noo Ndios kuu ña táná koo ȳi'j ndó. Ta ȳi'j, kúnda'a inīi ndí táná tonda'a ndó vitin, ta kukomí ndó ku'a ní tondíni, ta ȳi'j ña kónīi kúu ña on kundo'o ndó saá.

²⁹ Nañani yó x̄i'in náki'va yó, ndát̄o'on káxín̄i

xí'in ndó'ó ndí salo'o ní kúu kivi ña taxi Ndios kutaku ka yó ñoyívi yó'o. Ta xa'a ñayó'o ká'an i xí'in ndó saá: Ndó'ó nataa na yóo násí'í, on kutaku ndó ndatán násí'í ndó kúu nánogó ní ka xini ñó'ó noo ndó. ³⁰ Ta ndó'ó nivi na kúchuchú ní ini ta xaku ní ndó, ta on vá'a nataxi xí'in mji ndó kutaku ndó saá kuiti. Ta ndó'ó nivi na kúsij ní ini, on vá'a chikaá ini ndó ndí ndasaá kuiti ñasij kúu ndi'i ña. Ta ndó'ó, nivi na sáta kuá'a ní ñakuiká, on kani sijní ndó ndí kukomí ndó ñakuiká yó'o ndi'i saá kivi vaxi. ³¹ Ta ndó'ó, nivi na va'a kúsij ini xini ndi'i ña yóo ñoyívi yó'o, on kutaku ndó ndatán ña yóo ñoyívi kúu ñanogó ní ka xini ñó'ó noo ndó. Saá chi xa yatin ní vaxi kivi ña on koo ka ñoyívi yó'o, ta saá vitin ñanogó ní ka xini ñó'ó noo ndó kúu ña kisa ndivi ndó ña kóni Ndios.

³² Ndátog'on i ñayó'o xí'in ndó chi kóni i ña on kundi'i ní ini ndó xa'a ña táku ndó ñoyívi yó'o. Chi ñii ta ta kúu takuáan, ta on ta'an tonda'a, tayó'o kúchiño ra taxi ndino'o xí'in mji ra ña kasa ndivi ra chiño Ndios, ta ndasaá kuiti chikaá ra ndee ra ña sakusij ra ini Ndios. ³³ Ta ta yóo ñásí'í, xini ñó'ó kani sijní ra xa'a chiño yóo noo ra ñoyívi yó'o, ta kani sijní ra ndasaá kuchiño sakusij ra ini ñásí'í ra. ³⁴ Ta ñaña'a ñakuáan, ña on koó yij, ñáyó'o kúchiño taxi ndino'o xí'in mji ña ña kasa ndivi ña chiño Ndios, saá chi kóni ña nduu ñaña'a ña koo ndii nímā ta koo ndii yiki koñu ña noo Ndios. Ta ña'a ña yóo yij xini ñó'ó kani sijní ña xa'a chiño yóo noo ña ñoyívi yó'o, ta kani sijní ña ndasaá kuchiño sakusij ña ini yij ña.

³⁵ Ta ndasaá kuiti xa'a ñava'a mji ndó kúu ña

ndátò'on ì xí'in ndó, ta ọ̀n sịvì xà'a ña kasi ì ọ̀ọ ndó kúu ña ndátò'on ì tọ'on yó'o xí'in ndó. Chì kóni ì chindeé ì ndó'ó ndí xí'in ña vivíi ta xí'in ñandaa kundikọn ndó Jesucristo, ta nda lo'o ọ̀n kóo ña kasi ọ̀ọ ndó ña ọ̀n taxi kuyatin ndó ọ̀ọ Ndios.

³⁶ Ta saá ni, tá yóo ñii tañani yó tã kúu yivá, ta xáni sịni ra va'a ka tonda'a sa'ya ra ñakuáan, chi ñáyó'o ñá xa niya'a kujya tonda'a kúu ñá, ta xáni sịni ra ọ̀n vá'a kasi ra ñá ọ̀ọ ña tonda'a ñá, ta saá va'a taxi ra ndayí tonda'a ñá. Ta ọ̀n sịvì kuachi ọ̀ọ Ndios kúu ña tonda'a ñá. ³⁷ Ta saá ni, tá yóo tã tã kúu yivá, ta ọ̀n kọó ña kisa nduxa xí'in ra tonda'a sa'ya ra ñakuáan, ta tá kómí ra ndayí ña nakaxin ra yu kúu ña va'a ke'é ra, ta tayó'o tá chikaá ini ra ña ọ̀n taxi ra tonda'a sa'ya ra, ta saá va'a ná kindọo ñá koo kuáan ñá. ³⁸ Ta saá tã tã táxi ndayí tonda'a sa'ya ra va'a ke'é tayó'o, ta tã tã ọ̀n vása táxi ndayí tonda'a sa'ya ra, va'a ka ke'é tayó'o.

³⁹ Vitin ndátò'on ì xà'a náña'a ná yóo yi, ta káchí ì saá: Ndi'i kivi tá táku yi náyó'o, ta ndatán yóo ná nó'ni, saá yóo náña'a yó'o xí'in yi ná. Ta saá ni, tá nixi'i yi náña'a yó'o, ta saá kindọo ndika ná, ta kómí ná ndayí ña tonda'a tuku ná xí'in tã, ta tã yó'o xini ñó'ó kuu ra tã tã kándixa Jesucristo. ⁴⁰ Ta saá ni, tá náña'a ná nixi'i yi yó'o chikaá ini ná ña ọ̀n tonda'a ka ná, ta xáni sịni ì ndí siji ka kutaku náyó'o ọ̀ọ náña'a ná tuku tonda'a. Saá xáni sịni ì, ta tuku xáni sịni ì ndí Níma Ndios kúu ña táxi ñandíchí sịni ì xà'a ñáyó'o.

8

Tɔ'on yó'o ká'an án va'a kuxu nivi na kándixa Jesucristo

koñu ña n̄isokɔ ink̄a n̄ivi noɔ ñaídolo

¹ Sava ndó'ó n̄indaɔa tɔ'on ndó ȳī, káchí ndó saá: “¿Án va'a kuxu yó koñu n̄isokɔ ink̄a n̄ivi noɔ ñaídolo ña kúu ndios vatá?”, káchí ndó. Ta vitin ndákuīn̄ī, káchí̄ī saá x̄ī'in ndó: Ndixa m̄īi yó kúu yó n̄ivi na x̄īn̄ī va'a ñandaɔ Ndios. Ta saá x̄īn̄ī ñó'ó koto va'a x̄ī'in m̄īi yó, chi ȳīyo ní koto nduu yó n̄ivi na ña'a ní ini xa'a ña ku'a'á x̄īn̄ī yó. Ta x̄īn̄ī ñó'ó kundaɔ ini yó ndí ña ndáya'ví ka noɔ ña x̄īn̄ī yó kúu ña ndixa kí'vi ini yó x̄īn̄ī tá'an yó. Saá chi ña kí'vi ini yó x̄īn̄ī tá'an yó kúu ña chindeé tá'an yó ña va'a vaxi kua'no yó yich̄ī Jesucristo. ² Tá ñii m̄īi yó x̄ani s̄īn̄ī yó ndí xa n̄itonda yó kúu yó n̄ivi na ku'a'á ní x̄īn̄ī, ta ña x̄ani s̄īn̄ī yó saá sáná'a ña ndí on ta'an tonda yó kuu yó n̄ivi na ndixa x̄īn̄ī va'a. ³ Ta saá ni, tá yóo n̄ivi na ndixa kí'vi ini x̄īn̄ī na Ndios, ta Ndios nákon̄i ra n̄ivi yó'o kúu na kuenda ra, ta va'a yóo ra x̄ī'in na.

⁴ Ta saá, tɔ'on yó'o kúu ña ndátɔ'on̄ī x̄ī'in ndó xa'a koñu ña n̄isokɔ n̄ivi noɔ ñaídolo. X̄īn̄ī yó ndí ndi'í ñaídolo kúu ndios vatá, ta nda lo'o on vása ndáya'ví ña ñoyívi yó'o. Saá chi x̄īn̄ī yó ndí ñii laá kúu Ndios ndino'o. ⁵ Ta saá ni, yóo ku'a'á ní noɔ ndios vatá, ña káchí n̄ivi kúu ndios m̄īi na, ta káchí na ndí yóo ku'a'á ndios yó'o ñoyívi yó'o ta yóo ku'a'á ña ñoyívi n̄ino. Ta ndixa n̄ivi kisa tɔ'ó na ku'a'á ní ndios vatá ta táxi na ñandios vatá kúu ñaná'no noɔ na. ⁶ Ta noɔ m̄īi yó, yóo ñii laá Ndios ndino'o kuiti, ta Ndios yó'o Yivá yó kúu ra.

Ta Ndios yó'o kúu taa ta kisa va'a ndi'i ña yoo ñoyivi yó'o xí'in ña yoo ñoyivi ñino, ta táku yó xa'a ña kasa ká'no yó ra. Ta ñii ki'va saá ño mji yó, yoo ñii laá Taa taKá'no ño yó, ta Jesucristo kúu ra. Ta xí'in Jesucristo Ndios kisa va'a ra ndi'i ña yoo ñoyivi yó'o, ta kisa va'a ra ndi'i ña yoo ñoyivi ñino, ta Jesucristo táxi ra nde ña táku ndino'o yó ño Ndios vitin.

⁷ Ta saá ni, ñon sivi ndi'i nañani yó xí'in náki'va yó kúu na kúnda ñini ñanda yó'o. Chi kivi ñon ta'án ka kandixa na Jesucristo, sava ñivi yó'o xitaku na kisa ká'no na ñaidolo xí'in ña xixi na koñu ña ñisoko na ño ndios vatá yó'o. Ta saá tãda vitin tá xixi na koñu ña ñisoko inkã ñivi ño ñaidolo, ta ndi'i ñini na ta xó'vi ñini na, chi sakán lo'o kúnda ñini na, ta xani sijn na ndi ña xixi na koñu yó'o kúu ña ñon vá'a ño Ndios ndino'o. ⁸ Ta ña xixi yó ñon vása kómí ña nde taxi ña ndi koo va'a ka yó xí'in Ndios. Ta saá táná kuxu yó koñu, ta ñon vása kómí ña nde taxi ña kuu yó ñivi na va'a ka yoo ño Ndios. Ta táná ñon kuxu yó koñu, ta ña ké'é yó saá ñon vása kómí ña nde taxi ña kuu yó ñivi na ñon vá'a ka ví yoo ño Ndios. ⁹ Mji yó kúu ñivi na táku ndika yichi Jesucristo, ta ndixa kómí yó ndayí ña chika ñini yó án va'a kuxu yó án ñon vá'a kuxu yó koñu. Ta saá ni, si'na xini ñó'ó kani va'a sijn yó yu kúu ña va'a ké'é yó xa'a ña chindeé yó nañani yó xí'in náki'va yó, na sakán lo'o kúnda ñini xa'a yu kúu ñava'a ño Ndios, ta ñon vá'a chinda'á yó nayó'o ña ké'é na ña xani sijn na kúu ña ñon vá'a ño Ndios. ¹⁰ Saá chi tá sava ndó'ó yoo ndó ño mesa yatin ve'e ño ñaidolo, ta xixi ndó koñu

ña n̄isok̄o n̄ivi n̄oq̄ ñaídolo yó'o, ta ñii tañani yó t̄a t̄a sakán lo'o kúndaq̄ ini xa'a yu kúu ñava'a n̄oq̄ Ndios, xíto ra xíxi ndó'ó, ta saá, ¿án on ndixa ña ké'é ndó saá kúu ña chinda'á tañani yó yó'o kuxu ra koñu ñii k̄i'va ndatán xíxi ndó? ¹¹ Ta vará xáni s̄inj̄i tañani yó yó'o ndí ña xíxi ra koñu yó'o kúu ña on vá'a n̄oq̄ Ndios, ta xíxi ra ña, chi ndatán ké'é ndó'ó saá ké'é ra. Ta saá ndó'ó, xa'a ña xín̄i va'a ndó ndí ña kuxu ndó koñu yó'o on s̄iv̄i ñii kuachi n̄oq̄ Ndios kúu ña, ta xí'in ña xíxi ndó koñu yó'o n̄oq̄ tañani yó yó'o chinda'á ndó ra kuxiká ra ta ndañó'ó ra n̄oq̄ Ndios. Ta on vá'a ké'é ndó saá, chi Jesucristo n̄ixi'j̄ ra xa'a t̄ayó'o. ¹² Tá ké'é yó ña sátakué'e ini nañani yó án náki'va yó, na kúu n̄ivi na on t̄a'an kundaa va'a ini xa'a yu kúu ñava'a n̄oq̄ Ndios, ta ña sátakué'e yó ini nayó'o saá kúu ña ké'é yó ña on vá'a xí'in m̄ij̄ Jesucristo. ¹³ Ñakán kía, xáni s̄inj̄i j̄ saá: Tá ña xíxi j̄ kúu ña chinda'á ink̄a nañani yó án náki'va yó na kándixa Jesucristo nakava na ké'é na ña xáni s̄inj̄i na kúu ña on vá'a, ta saá va'a k̄a ná on kuxu k̄a j̄ koñu, chi nda lo'o on vá'a chinda'á j̄ nayó'o ña nakava na kuachi.

9

T̄o'on yó'o ká'an xa'a ndayí kómí taPablo xa'a ña kúu ra taapóstol

¹ ¿Án on ndixa ȳi'j̄ kúu ñii taapóstol? ¿Án on ndixa táku ndík̄a j̄ yich̄i Jesucristo? ¿Án on ndixa kúu ña ndí xí'in m̄ij̄ nduch̄u n̄oq̄ j̄ x̄inj̄i j̄ Jesucristo T̄aa t̄aKá'no n̄oq̄ yó? ¿Án on ndixa xa'a chiño Jesucristo ña k̄isa ndivi j̄ xí'in ndó, vitin ndó'ó

kúu ñivi na xa kándixa ra? ² Vará inká ñivi xáni s̄inj̄ na ndí ɔn s̄iví ɬapóstol kúu j̄, ta ndó'ó xínj̄ ñó'ó kundaa ini ndó ndí yì'j̄ kúu ñii ɬapóstol ndino'o. Saá chi ña kándixa ndó Jesucristo ta ñii táku ndó xí'in ra kúu ña kisa ndaa ndí ndixa yì'j̄ kúu j̄ ɬapóstol.

³ Ta noo ñivi na ɔn x̄ijn̄ kandixa ndí kómij̄ ndayí ñii k̄i'va ndatán yóo ndayí ña kómí inká naapóstol, ta ndákuijn̄ m̄ij̄j̄ xa'a j̄, káchij̄ saá: ⁴ Ndixa ɬBernabé xí'in yì'j̄ kómí ndj̄ ndayí ña naki'in manj̄ ndj̄ ña kuxu ndj̄ xí'in ña ko'o ndj̄ nda'a ndó'ó, na kúu ñivi na kándixa Jesucristo. Saá chi kisa ndivi ndj̄ chiño Jesucristo ña chindeé ndj̄ ndó'ó. ⁵ Ta ndixa ɬBernabé xí'in yì'j̄ kómí ndj̄ ndayí ña tonda'a ndj̄, ta ñii ñii ndj̄ kukomí ndj̄ ñásí'í m̄ij̄ ndj̄, ñá kúu ña'a ñá kándixa Jesucristo, ta saá ko'ɔn násí'í ndj̄ xí'in ndj̄ ñii ñii ñoo noo kisa ndivi ndj̄ chiño Jesucristo, níkúu. Saá chi ɬPedro xí'in inká naapóstol ta xí'in nataa na kúu nañani Jesucristo, ñii ñii nayó'o kómí na ñásí'í m̄ij̄ na, ta náña'a yó'o xíka ná xí'in yij̄ ná. ⁶ Ta, ¿án xáni s̄inj̄ ndó ndí ndasaá kuiti ɬBernabé xí'in yì'j̄ kúu naapóstol na xínj̄ ñó'ó kasa chiño xa'a s̄i'ún ña sata ndj̄ ña xínj̄ ñó'ó ndj̄? ⁷ ɔn vá'a saá, chi tá yóo ñii ɬatropa ɬ kisa ndivi chiño noo gobierno, ta ɬatropa yó'o ɔn vása xínj̄ ñó'ó cha'vi ra xa'a ña xínj̄ ñó'ó ra. Ta saá tuku tá yóo ɬa ɬa nátaan tón uva noo ño'o, ta ndixa kómí ɬayó'o ndayí kaxi ra tíuva tí kóon nda'a yiton yó'o. Ta tá yóo ɬa ɬa ndaa títisú'u, ta ndixa kómí ɬayó'o ndayí ko'o ra leche títisú'u yó'o.

⁸ To'on yó'o ña ndátɔ'onj̄ xí'in ndó ɔn s̄iví

ndasaá kuiti to'on ndíchí ña káku sɪnɪ mɪi kúu ña, chi ñii xiiña nɔɔ ndayí Ndios ña nɪtaa ta Moisés xɪna'á káchí ña saá: ⁹ “On vá'a chikaa ndó ñonɔ yu'u tísɪndɪkɪ sanɔ ndó kɪvɪ kɪsa chiño rí ndása ndii rí trigo”, káchí to'on Ndios. Ta on sɪvɪ ndasaá kuiti xa'a tísɪndɪkɪ kúu ña xáni sɪnɪ Ndios kɪvɪ xa'nda chiño ra ñayó'o, ¹⁰ chi xí'in to'on yó'o, Ndios kóni ra saná'a ra mɪi yó. Saá chi to'on yó'o kóni kachí ña ndí ñii kɪ'va nɪvi na tá'ví nɔɔ ño'o xí'in nɪvi na ndása ndii trigo ndáti na naki'in na lo'o ndikɪn trigo kuxu na. ¹¹ Ndatán yóo nataa na xa chɪ'i ndikɪn trigo, saá yóo mɪi ndɪ naapóstol na kɪsa chiño nɔɔ ndó. Saá chi ndatán yóo ndikɪn trigo ña xa chɪ'i nataa nɔɔ ño'o, saá yóo to'on ña taxi Nímɔ Ndios nda'a ndɪ, ña xa ndato'on ndɪ xí'in ndó. Ta saá xa'a chiño va'a yó'o ña kɪsa ndivi ndɪ nɔɔ ndó, on sɪvɪ ví'í ní kúu ña nɔɔ ndó ña taxi ndó nda'a ndɪ lo'o ña xɪnɪ ñó'ó kutaku ndɪ. ¹² Yóo inkɔ nañani yó na xa kɪsa ndivi chiño Ndios nɔɔ ndó, ta nayó'o xa naki'in na nda'a ndó ña xɪnɪ ñó'ó na kutaku na. Ta saá mɪi ndɪ, ndixa kómí ní kɔ ndɪ ndayí ña naki'in ndɪ ña xɪnɪ ñó'ó ndɪ nda'a ndó.

Vará yóo ndayí yó'o ña kómí ndɪ naki'in ndɪ ña xɪnɪ ñó'ó ndɪ nda'a ndó, ta on vása ní-ndukú ndɪ naki'in ndɪ ña. Nda víkɔ, ndixa kundeé ini ndɪ xí'in ndɪ'í ñayovɪ nɪxo'vɪ ndɪ, ta on vása ní-ndukú ndɪ nɔɔ ndó ña taxi ndó ña xɪnɪ ñó'ó nɔɔ ndɪ. Saá ke'é ndɪ xí'in ndó, chi nda lo'o nɪ-xiin ndɪ chindú'u ndɪ ña kasi nɔɔ ndó ña on chikaa so'o ndó to'on va'a xa'a Jesucristo. ¹³ Ta saá ni, ndó'ó xɪnɪ va'a ndó ndí nɪvi na kɪsa ndivi chiño ve'e ño'o ká'no ña nákaa ñoo Jerusalén, nayó'o náki'in na ñii xiiña án ñii ko'ndo nɔɔ ñii

ñii ñava'a ña sóko ñivi nda'a Ndios, ta saá xí'in ñayó'o náki'in na ña xínj ñó'ó kutaku na. Ta nasutu na kisa ndivi chiño ño ñama yji ve'e ño'o ká'no yó'o, ño sóko ñivi kitj án inká ñava'a ño Ndios, nasutu yó'o kómí na ndayí kuxu na ñii xiiña án ñii ko'ndo ño ñii ñii ña sóko ñivi ño Ndios. ¹⁴ Ta ñii kiva saá Jesucristo xa'nda chiño ra ndí ndi'i ñivi na ndiso chiño xí'in ña ká'an ndoso na to'on va'a xa'a ra, nayó'o kómí na ndayí kutaku na xí'in ña náki'in na nda'a ñivi na kándixa to'on yó'o. ¹⁵ Ta yji, nda ñii kivi on vása ní-taxi ña cha'vi ñivi yji xa'a chiño Jesucristo ña kisa ndivi ño na. Ni on sivi xa'a ña kóni ña cha'vi ndó yji kúu ña ndát'o'oni to'on yó'o xí'in ndó. ¡Ta va'a ka ná kivi ño ña naki'in j s'ún ña cha'vi ñivi yji! Saá chi ndixa kúsi ní ini ndí nda ñii ñivi on vása chá'vi na yji xa'a chiño Jesucristo ña kisa ndivi ño na.

¹⁶ Ta saá ni, tá ká'an ndoso j to'on va'a xa'a Jesucristo ño ñivi, ta on kuchiño kasa ká'no xí'in mji xa'a ña kisa ndivi chiño yó'o. Saá chi ñii chiño ña xa ñita'nda ño j kasa ndivi kúu ñayó'o. Ta saá, ¡ndá'ví ní yji, tá on vása ka'an ndoso j to'on va'a xa'a Jesucristo ño ñivi! ¹⁷ Tá ndasaá kuiti xa'a ña kúsi ini j kúu ña ká'an ndoso j to'on va'a xa'a Jesucristo, ní kúu, ta va'a cha'vi ñivi yji xa'a chiño ña kisa ndivi. Ta nda lo'o on sivi saá, chi mji Ndios kúu ta ta sakuiso chiño yji ña ka'an ndoso j to'on va'a xa'a Jesucristo, ta saá on kivi sandakoo j kisa ndivi chiño yó'o. ¹⁸ Ta saá, ¿yu kúu ñava'a naki'in j xa'a chiño Ndios ña kisa ndivi? Ñava'a náki'in j kúu ndasaá kuiti ñasj ña chútú ini j xa'a ña

ká'an ndoso siji tɔ'on vɛ'a xɛ'a Jesucristo noo nivi. Vará kómí ndayí naki'in i ya'vi xɛ'a chiño yó'o, ta on vása xiin i naki'in i ña.

¹⁹ Vará kúu i ñii ɬa ɬa kómí ndayí nakaxin i chiño mii i chi on sivi taesclavo kúu i, ta kisa nino xí'in mii i ña nduu i ndatán yoo taesclavo ɬa kisa chiño noo ndi'i nivi. Saá ké'é i ña chindeé i ví'í ní ka nivi xɛ'a ña kandixa na Jesucristo. ²⁰ Ta xɛ'a ñayó'o, kivi táku i xí'in nivi nañoó i najudío, ta táku i ndatán táku nayó'o xɛ'a ña chindeé i na ña kandixa na Jesucristo. Najudío kúu nivi na táku tixin ndayí Ndios ña nɬaa ɬaMoisés xina'á, ta saá kivi táku i xí'in najudío yó'o, ñii ki'va ndatán kisa ndivi na ndayí yó'o, saá kisa ndivi i ña. Vará ndayí yó'o on sivi ka ña xá'nda chiño noo yi'i kúu ña, ta saá ni, ñii káchí kisa ndivi i ña xí'in najudío, chi kóni i chindeé i nañoó i yó'o xɛ'a ña kandixa na Jesucristo. ²¹ Ta nivi na on vása kúu najudío on vása táku na tixin ndayí Ndios ña nɬaa ɬaMoisés xina'á, ta saá kivi táku i xí'in nivi yó'o, ta ndatán táku ñii ɬa ɬa on sivi tajudío kúu, saá táku i xí'in nivi yó'o. Saá chi kóni i chindeé i nayó'o xɛ'a ña kandixa na Jesucristo. Ta saá ni, ɬandɛ vitin on vása sándakoo i ña kisa ndivi i ña xá'nda chiño Ndios, chi ndayí Jesucristo kúu ña xá'nda chiño noo i. ²² Tá táku i xí'in nivi na sakán lo'o kuiti kúndaɛ ini xɛ'a yichi Jesucristo, ta kisa nino xí'in mii i ña nduu i ndatán yoo nivi yó'o, ña chindeé i na xɛ'a ña vɛ'a ka kundikon na yichi Jesucristo. Ta saá kivi táku i xí'in ñii ñii nivi, chíkaɛ i ndee ña nduu i ndatán yoo nivi yó'o. Saá chi nda noo xaɛ ndee i, kóni i ña chindeé i nivi xɛ'a ña sava nayó'o kandixa na Jesucristo ta saá

sakaku ra na. ²³ Ta saá ndíkõn ÿ kisa ndivi ÿ chiño yó'o xá'a ña kujta ní'nó to'on va'a xá'a Jesucristo. Ta saá yi'i xí'in ñivi na kándixa to'on yó'o ta ndíkõn na yichi Jesucristo, ndi'i mii ndi náki'in ndi ñava'a nda'a Ndios.

²⁴ Xa xini ndó ndi ñivi na kua'an kono ñoo xíno ñivi na ké'é tá'an, ñayó'o chíkaa ní na ndee xá'a ña kundeé na ñoo ndi'i ñivi na xíno xí'in na. Vará ndi'i ñivi yó'o kúu ñivi na xíno, ta ñii laá ñivi yó'o kundeé ñoo ndi'i inká na, ta ñivi kundeé yó'o naki'in ñava'a. Ta ndatán yoo ñivi na xíno yó'o, saá yoo mii yó ñivi na ndíkõn yichi Jesucristo. Ta xini ñó'ó chikaa ní yó ndee xá'a ña kundeé yó ta naki'in yó ñava'a nda'a Ndios.

²⁵ Ndi'i ñivi na chíkaa ini ña kundeé na ñoo ña xíno na ké'é tá'an na xá'a ña naki'in na ñava'a, ñivi yó'o chíkaa ní na ndee ña vivíi ndáa ndi'i xí'in mii na, ta násita xí'in mii na ñoo ndi'i ña kivi satakué'e yiki koñu na. Ta saá ni, ñava'a náki'in ñivi na xíno tá kundeé na ñoo natá'an na, ñava'a yó'o ñii kivi ndi'i xá'a ña. Ta mii yó, ñivi na kándixa Jesucristo, va'a ná chikaa ní yó ndee xá'a ña naki'in yó ñava'a ní ka, ta ñava'a ní ka yó'o ña taxi Ndios nda'a yó nda ñii kivi on ndi'i xá'a ña. ²⁶ Ta yi'i, on vása xíno ÿ ndatán xíno ñii ta takuáá nduchü ñoo, ta kúu ta on vása xini mikiá xa ra. Ni on vása ké'é ÿ ndatán ké'é ta ta koon yiki ñoo tachü kuiti, chi nda lo'o on vása ndáya'ví táná ke'é ÿ saá. ²⁷ Ta nda víka, násita xí'in mii ÿ, ta xá'nda chiño ÿ ñoo yiki koñu ÿ ña saku'á ña kasa ndivi ña ña kóni ÿ. Saá chíkaa ÿ ndee xí'in mii ÿ, kotõ on tondaa ÿ naki'in ÿ ñava'a nda'a Ndios ñoyívi ñino, vará yi'i kúu ta

ta nika'an ndoso to'on va'a xa'a Jesucristo noo ku'a ní nivi.

10

Xí'in to'on yó'o taPablo ndato'on ra xí'in nivi na kándixa Jesucristo ña on ke'é na ndátán ke'é nivi naIsrael xina'a

¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, on xiini ña nandoso ndó xa'a ña nindo'o naxii síkuá yó naIsrael kuja xina'a. Ndi'i nayó'o ku'a'an na noo yóo yuku yichí, ta xíka xá'a na ku'a'an na tixin viko ña ní'i yichí na; ta kivi nixa'a na yu'u takuií mini, ta Ndios nakuiná ra takuií mini yó'o, ta nitivi ño'o yichí noo nija'a na ku'a'an xá'a na. ² Ta xí'in ñayó'o, ndátán yóo ña chichi naIsrael xí'in viko ta xí'in takuií, ta nduu na nivi na ndíkon taMoisés, saá nixiyo ña. ³ Ta ndi'i naxii síkuá yó yó'o ñii káchí xixi na ñii noo ñava'a ña taxi Ndios nda'a na. ⁴ Ta ndi'i naxii síkuá yó yó'o ñii káchí xi'i na ñii noo takuií tá taxi Ndios nda'a na. Ta takuií yó'o kee rá kándíká yuu ká'no ña ku'a'an xí'in na, ta yuu ká'no yó'o ká'an ña xa'a Jesucristo, ta ta nixiyo xí'in na kivi nixika na yuku yichí. ⁵ Vará Ndios ke'é ra ku'a ní ñava'a ná'no xí'in naIsrael yó'o kivi nixika na yuku yichí, ta on vása ní-kusij ini ra xini ra ña on vá'a ke'é ku'a ní nivi yó'o. Ta saá Ndios taxi ra ña nixi'i na, ta nixita ní'noo yiki koñu na noo ño'o yuku yichí.

⁶ Ña nindo'o naIsrael yó'o kuja xina'a, kuu ña sáná'a mii yó xa'a ña on kutoo ní yó ke'é yó ña on vá'a, ndátán yóo ña nikutoo ní nayó'o

ké'é na. ⁷ Ta ña n̄indo'o nayó'o sáná'a ña m̄ji yó xa'a ña ɔn kasa ká'no yó ñaídolo án ink̄a ndios vatá, ndatán yóo ña ke'é kuá'a ní nax̄ijí síkuá yó x̄ina'á. Chi nayó'o s̄akana na viko xa'a ña kisa ká'no na ndios vatá, ta tɔ'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á ká'an ña xa'a ña ke'é na viko yó'o, káchí ña saá: “N̄ivi yó'o x̄ixi ní na, ta x̄i'í ní na, ta saá n̄akuita na, ta kini s̄as̄iki na xa'a ña kisa ká'no na ndios vatá”, káchí tɔ'on Ndios xa'a nax̄ijí síkuá yó naIsrael. ⁸ Ta m̄ji yó, ɔn vá'a k̄i'vi yó kuachi ndatán ke'é kuá'a ní nayó'o, chi k̄iv̄i saá nataa n̄ik̄i'vi na kuachi x̄i'in náña'a ná ɔn s̄iv̄i násí'í na kúu, ta náña'a n̄ik̄i'vi ná kuachi x̄i'in nataa na ɔn s̄iv̄i ȳij ná kúu. Ta xa'a ña ɔn vá'a ke'é nayó'o, ɔko un̄i mil n̄ivi yó'o n̄ixi'j, ta ñii laá k̄iv̄i x̄ikuu ña n̄ixi'j ndi'i nayó'o. ⁹ Ta saá ɔn vá'a koto ndoso yó Jesucristo án ndixa saxo'v̄i ra m̄ji yó xa'a ña ɔn vá'a ké'é yó. Saá chi kuá'a ní nax̄ijí síkuá yó x̄ito ndoso na Ndios x̄ina'á, ta n̄ixi'j kuá'a ní na ke'é saá, chi t̄ikoɔ xat̄i x̄axi rí na ta n̄ixi'j na. ¹⁰ Ta ɔn k̄a'an kuáchí yó x̄i'in Ndios, ndatán kūiya x̄ina'á kuá'a ní nax̄ijí síkuá yó n̄ika'an kuáchí na, n̄ika'an na ndí ɔn vá'a ke'é Ndios x̄i'in na. Ta saá ñii ñaángel ña kúu ña xá'ni n̄ivi, k̄ixaa ña, ta xa'ni ña n̄ivi yó'o na n̄ika'an kuáchí x̄i'in Ndios.

¹¹ N̄oo tɔ'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á ká'an ña xa'a ña ɔn vá'a ke'é nax̄ijí síkuá yó yó'o, chi saá ndatɔ'on ña x̄i'in m̄ji yó, n̄ivi na táku vitin, ña ɔn ke'é yó ndatán ke'é nax̄ijí síkuá yó x̄ina'á. Saá chi k̄iv̄i vitin v̄axi kuyatin k̄iv̄i sondí'í ñoyívi. ¹² Ta saá, tá ndó'ó kúu n̄ivi na x̄áni s̄inj ndí kútu ní yita ndó yich̄i Jesucristo, ta x̄inj ñó'ó kundaa x̄i'in m̄ji ndó koto ñii kama nakava ndó ke'é ndó

ña on vá'a. ¹³ Ta ñii ñii ña chinda'á ndó ke'é ndó ña on vá'a, on sivi ñii ña xaá kúu ñayó'o, chi ñii kiva saá xa chinda'á ña kuá'a ní nivi xina'á ke'é na ña on vá'a. Ta Ndios kúu ta tandaa, ta ndixa chindeé ra mji ndó. Tá vaxi ña chinda'á ndó'ó ke'é ndó ña on vá'a, tá mií saá Ndios taxi ra ndee nda'a ndó, ta saná'a ra ndó'ó ndasaá kundeé ndó noo ñayó'o.

¹⁴ Nañani yó xí'in náki'va yó, ndó'ó kúu nivi na kí'vi ní ini i xini i. Ta saá ndát'o on i xí'in ndó ndí nda lo'o on kasa ká'no ndó ñaídolo án ñaimagen án ndi'i saá inka ndios vatá. ¹⁵ Ndó'ó kúu nivi na ndíchí sijn, ñakán kúchiño ndó kundaa ini ndó án ñandaa án on sivi ñandaa kúu to'on yó'o ña ká'an i xí'in ndó vitin. ¹⁶ Ta mji yó, nivi na kándixa Jesucristo, kivi nákutá'an yó ta xí'i yó vino ta xixi yó sita va'a xa'a ña náká'an yó ndí Jesucristo nixi'i ra xa'a kuachi yó, ta saá tiiin yó copa vino ta táxi yó ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios xa'a nduta xí'i yó. Ta ndixa ña ké'é yó saá kúu ña sáná'a ndí ñii yóo yó xí'in Jesucristo, ta ta nixita nji nda'a tón cruz. Ta ñii kiva saá, tá xixi yó sita va'a ña tá'vi yó, ta ndixa ña ké'é yó saá kúu ña sáná'a ndí ñii yóo yó xí'in Jesucristo, ta ta nita'nda koñu nda'a tón cruz. ¹⁷ Vará mji yó nivi na kándixa Jesucristo kuá'a ní kúu yó, ta ñii laá sita va'a kúu ña xixi ndi'i yó. Ñayó'o sáná'a ndí ndi'i mji yó ñii laá yiki koñu Jesucristo kúu yó.

¹⁸ Va'a kani sijn ndó xa'a ñaño Israel. Nayó'o xixixi na ñii xiiña koñu ña njsokó na noo Ndios noo namá yji. Ta ndixa ña xixi na koñu yó'o sáná'a ña ndí ñii yóo na xí'in Ndios ta ta naki'in

ña ñisokò na, ta ñii yóo na xí'in natá'an na na xixi xí'in na koñu ña ñisokò na ño Ndios. ¹⁹ Ta saá, ¿yukía kóni j kachí j xí'in to'on yó'o? On vása xiin j kachí j ndí nda ñii ñaídolo kúu ña ndáya'ví. Ni on vása xiin j kachí j ndí nda ñii ña sóko ñivi ño ñaídolo kúu ña ndáya'ví. ²⁰ Ta saá ni, kóni j ña kundaa ini ndó ndí ña sóko ñivi ño ñaídolo, ta ñayó'o, on sivi ña sóko na ño Ndios kúu ña. Ta ña sóko ñivi ño ñaídolo, ndatán yóo ña sóko na ño ñanímá ndiva'a xa'a ña ñii koo na xí'in níma yó'o, saá yóo ña. Ta nda lo'o on xiin j ña ñii koo ndó xí'in ñanímá ndiva'a. ²¹ Ta saá tá xí'i ndó vino xa'a ña ñii koo ndó xí'in Jesucristo, tá mií saá tuku on vá'a ko'o ndó vino xa'a ña ñii koo ndó xí'in ñanímá ndiva'a. Ta ñii kiva saá, tá xixi ndó ño mesa Jesucristo, ta saá tuku on vá'a kuxu ndó ño mesa ñanímá ndiva'a. ²² On vá'a ke'é yó saá, kotò sasaa yó ini Jesucristo. ¿Án ndá xáni sijn yó kúu yó ñivi na ndeé ka ño ra? Ó'on, nda lo'o on sivi saá.

To'on yó'o ká'an ndí ndi'i saá ña kisa ndivi yó xini ñó'ó kuu ña xa'a ña kanóo síkón ñato'ó Ndios

²³ Ta sava ndó'ó káchí ndó saá: “Mji yó ñivi na kándixa Jesucristo táku ndíka yó. Ta xa'a ñayó'o kómí yó ndayí kasa ndivi yó ndi'i ña kóni yó”, saá káchí ndó. Ta xini ñó'ó kundaa ini ndó ndí ndi'i ña kúchiño yó ke'é yó on sivi xa'a ñava'a mji yó kúu ña. Ndixa táku ndíka yó yichí Jesucristo, ta saá ni, ndi'i ña kúchiño yó ke'é yó on sivi ña taxi chindeé tá'an yó ña va'a ka kua'no yó yichí Jesucristo kúu ndi'i ña. ²⁴ Ta ñii ñii mji yó, on vása va'a kuiti kundi'i ini yó ndukú yó ndasaá

va'a koo m̄ji yó, ta x̄in̄i ñó'ó si'na kundi'i ini yó ndukú yó ña va'a koo ink̄a n̄ivi.

²⁵ Ta saá va'a kuxu ndó ndi'i saá n̄oq̄ koñu ña síkó n̄ivi n̄oyá'vi, ta ɔn kundi'i ini ndó án va'a kuxu ndó ña, án ɔn vá'a kuxu ndó ña. ²⁶ Saá chi Ndios kúu t̄a t̄a k̄isa va'a ndi'i ña yóo ñoyívi yó'o, ta ndi'i ña yóo kuv̄a'a, kuenda m̄ji Ndios kúu ña.

²⁷ Ta saá tá n̄ivi na ɔn vása kándixa Jesucristo kána na ndó'ó kuxu ndó x̄i'in na, ta va'a kuxu ndó nd̄a ndá ña taxi na kuxu ndó. Tá taxi na koñu kuxu ndó, ta ɔn nd̄ak̄a t̄o'on ndó mí k̄ee koñu yó'o. ²⁸ Ta saá ni, tá n̄ivi yó'o ká'añ na x̄i'in ndó, káchí na saá: “Koñu yó'o kúu ña n̄isoq̄o n̄ivi n̄oq̄ ñaídolo”, káchí na x̄i'in ndó, ta saá ɔn kuxu ndó koñu yó'o, chi ɔn vá'a ke'é ndó ña x̄áni s̄in̄i n̄ivi yó'o kúu ña ɔn vá'a. ²⁹ Saá chi n̄ivi yó'o, vará k̄ana na ndó'ó ña kuxu ndó koñu x̄i'in na, m̄ji na x̄áni s̄in̄i na ndí ña ɔn vá'a n̄oq̄ Ndios kúu ña kuxu ndó koñu ña n̄isoq̄o n̄ivi n̄oq̄ ñaídolo.

Ta saá ni, sava ndó'ó nd̄ak̄a t̄o'on ndó ȳi'i, kachí ndó saá: “Tá ndixa kúu yó n̄ivi na táku ndík̄a yich̄i Jesucristo, ta, ¿nd̄achun taxi yó nd̄ayí nda'a ink̄a n̄ivi ña ka'nda chiño na n̄oq̄ yó án va'a kuxu yó án ɔn vá'a kuxu yó koñu ña n̄isoq̄o n̄ivi n̄oq̄ ñaídolo? ³⁰ Tá taxi yó ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios x̄a'a ña kuxu yó, ta saá ¿án yóo k̄a nd̄ayí kómí ink̄a n̄ivi ña kandiv̄a'a na x̄i'in yó x̄a'a ña x̄ixi yó?” , saá kachí ndó nd̄ak̄a t̄o'on ndó ȳi'i. ³¹ Ta ȳi'i ndakuiñ̄i k̄a'añ̄i x̄i'in ndó ndí ña x̄in̄i ñó'ó ní k̄a ke'é yó kúu ñayó'o: tá x̄i'i yó án x̄ixi yó án nd̄a yu kúu ink̄a ña ké'é yó, ta x̄in̄i ñó'ó kasa ndivi yó ndi'i ñayó'o x̄a'a ña kanóo síkón

ní ñato'ó Ndios. ³² Ta ɔn vá'a koo yó ndatán yóo yuú ña káchi'i xa'a nivi ta náka va na, án nivi najudío, án nivi na ɔn sivi najudío, án nivi na kándixa Jesucristo kúu nayó'o. ³³ Ñayó'o kúu ña ké'é i, chi chíkaa ní i ndee xa'a ña ke'é i ña sakusij ini ndi'i nivi. Saá chi ɔn vása kuiti ndí'i ini i ndukú i ña chindeé xí'in mji i, ta yi i ndixa si'na ndí'i ini i ndukú i ña chindeé i ku'a'a ní inka nivi xa'a ña kandixa na Jesucristo ta saá sakaku ra na.

11

¹ Ta ndó'ó, va'a ná kundikon ndó yichi i, ndatán yi i va'a ndikon i yichi Jesucristo.

To'on yó'o ká'an ndí kivi ña nákutá'an yó ña kisa ká'no yó Ndios, ta xí'in ñato'ó ní, xini ñó'ó ke'é yó saá

² Nañani yó xí'in náki'va yó, vitin kisa ká'no i ndó'ó, chi ndi'i saá kivi náka'án ndó xa'a i, ta ɔn vása ní-sandakoo ndó kisa ndivi ndó to'on ña xa saná'a i ndó'ó xa'a yichi Jesucristo. ³ Ta vitin va'a ná kundaa ini ndó to'on yó'o: Ndatán yóo siji nivi xí'in yiki koñu na, saá yóo Jesucristo xí'in ñii ñii mji yó, nataa na kándixa ra. Ta ñii ñii ta, ndatán yóo siji ñásí'í ra, saá yóo ra xí'in ña. Ta Ndios, ndatán yóo siji Jesucristo saá yóo ra. ⁴ Ta kivi ká'an ta xí'in Ndios, án ká'an ndoso ra noo nivi to'on ña kaku noo Níma Ndios, tá mií saá, ɔn vá'a koo ña kundasi siji ra. Saá chi tá yóo ña ndási siji ra, ta ñayó'o saná'a ña ndí ɔn vása kisa to'ó ra siji ra. ⁵ Ta kivi ká'an ña'a xí'in Ndios, án ká'an ndoso ña noo nivi to'on ña kaku noo Níma Ndios, tá mií saá, tá ɔn vása yóo ña

ndási s̄injī ñá, ta ñayó'o sáná'a ña ndí ɔn vása kisa to'ó ñá s̄injī ñá. Saá chi ñii k̄i'va ndatán kúka'an ɔo ñá xí'in ña xátá yálá ñá yis̄i s̄injī ñá, saá yóo ña. ⁶ Ta saá, tá ɔn vása yóo ña ndási s̄injī ña'a k̄iv̄i ká'an ñá xí'in Ndios, án k̄iv̄i ká'an ndoso ñá ɔo ñiv̄i to'on ña káku ɔo Níma Ndios, ta, ¡v̄a'a k̄a ná ka'nda ndi'i ñá yis̄i s̄injī ñá! Ta saá ni, ña ñit̄a'nda yis̄i s̄injī ña'a, án ña ñixatá yálá ñá yis̄i s̄injī ñá, kúu ña táxi kuka'an ɔo ñá. Ta saá va'a ná koo ña kundasi s̄injī ñá. ⁷ Ta k̄iv̄i ká'an ta xí'in Ndios, án ká'an ndoso ra to'on ña káku ɔo Níma Ndios, ta ɔn vá'a koo ña kundasi s̄injī ra. Saá chi, Ndios k̄isa va'a ra ta tañoó, ta ndi'i nataa sáná'a na ndasaá yóo Ndios, chi sáná'a na sava ñalivi ká'no ña kúu m̄ji Ndios. Ta Ndios x̄injī ñó'ó ra ȳik̄i kándiká tañoó xa'a ña k̄isa va'a ra ña'a ñánoó. Ta saá ndi'i náña'a sáná'a ná sava ñalivi ká'no ña kúu m̄ji ta. ⁸ Saá chi ta tañoó ñoyívi yó'o ɔn vása ní-kixi ra t̄ixin ȳik̄i koñu ñii ña'a. Ta ña'a ñánoó ñoyívi yó'o kuv̄a'a ñá xí'in ȳik̄i koñu ta tañoó. ⁹ Ta ɔn s̄iv̄i xa'a ña'a kúu ña k̄isa va'a Ndios ta, ta xa'a ta kúu ña k̄isa va'a Ndios ña'a. ¹⁰ Ta xa'a ña ke'é Ndios saá, ta xa'a ña yóo naángel xito na, va'a ná koo ña kundasi s̄injī náña'a xa'a ña saná'a ndí náña'a yó'o kómí ná ndayí ña k̄a'an ná xí'in Ndios ta k̄a'an ndoso ná ɔo ñiv̄i to'on ña káku ɔo Níma Ndios. ¹¹ Ta saá ni, nataa ta náña'a, na kándixa Jesucristo, x̄injī ñó'ó tá'an nayó'o. Saá chi tá ɔn koó ña'a ní-kuv̄a'a, ta ɔn k̄ivi koo ta, níkúu. Ta tá ɔn koó ta ní-kuv̄a'a, ta ɔn k̄ivi koo ña'a, níkúu. ¹² Vará Ndios k̄isa va'a ra ña'a ñánoó ñoyívi yó'o xí'in ȳik̄i kándiká ta tañoó ñoyívi yó'o, ta saá ta taov̄i xí'in ndi'i ink̄a nataa k̄aku na t̄ixin ña'a.

Ta saá ni, ndi'i nataa xí'in ndi'i náña'a xí'in ndi'i ña yoo ñoyívi yó'o kúu ña kisa va'a Ndios.

¹³ Ta mji ndó, ¿yukia xani sijní ndó? ¿Yu kuu ña va'a ke'é ña'a kivi ká'an ñá xí'in Ndios noo nákutá'an nivi xa'a ña kisa ká'no na Ndios? Tá on vása yoo ña ndási sijní ña'a, ¿án xani sijní ndó ndí ñava'a kuu ña ká'an ñá xí'in Ndios saá? ¹⁴ Ta, ¿án on ndixa yoo ña nákaa ini mji yó ña táxi kani sijní yó ndí ña sákuka'an noo ta kúu ña nání ní yisi sijní ra? ¹⁵ Ta, ¿án on ndixa yoo ña nákaa ini mji yó ña táxi kani sijní yó ndí ña nání yisi sijní ña'a kúu ñii ñava'a livi ña táxi ñat'ó ná? Saá chi Ndios saní'i ra yisi sijní ña'a xa'a ña nakasi ña sijní ñá. ¹⁶ Ta saá ni, tá yoo sava ndó'ó na on vása yoo yu'ú xí'in to'on yó'o, ta saá yi'i ndákuijní yu'u ndó, káchíi saá, ndí ndi'i ñoo noo xa'aní, noo nákutá'an nivi na kándixa Jesucristo ña kisa ká'no na Ndios, ta ndi'i náña'a xí'in nataa, ke'é na xí'in sijní na ñii kiva ndatán yoo ña sakan ndato'on i xí'in ndó'ó.

To'on yó'o ká'an ña xa'a ña on vá'a ké'é nivi na kándixa Jesucristo kivi nákutá'an na

¹⁷ Ta vitin xa'a sava ña ké'é ndó'ó, on vása kúchiñoi kasa ká'noi ndó'ó. Saá chi kivi nákutá'an ndó xa'a ña kisa ká'no ndó Ndios, ta sava ña ké'é ndó on vása chindee ña ndó'ó ña va'a ka kua'no ndó yichi Jesucristo. Ta nda víka, sava ña ké'é ndó yó'o kúu ña sátakué'e ini xí'in tá'an ndó. ¹⁸ Saá chi xa xini so'oi ndí kivi nákutá'an ndó xa'a ña kisa ká'no ndó Ndios, ta náta'vi tá'an ndó, ta náa ndó xí'in tá'an ndó. Ta xani sijní ndí sava to'on yó'o ña ká'an kuáchí nivi xa'a ndó kúu to'on ndixa. ¹⁹ ¿Án xani sijní

ndó ndí ñava'a kúu ña nata'vi tá'an ndó? ¿Án xáni sɪni ndó ndí xíni ñó'ó koo kuá'a ti'vi ndó, chi xí'in ñayó'o saná'a káxín ndó nɔɔ nivi ndá ti'vi ndó'ó kúu ña kúsiɪ ini Ndios xíni ra? ¡On sivi saá! ²⁰ Saá chi xa'a ña on vása ñii yóo ndó xí'in natá'an ndó, sáná'a ndó ndí on sivi xí'in ña ndino'o ini ndó kúu ña xíxi ndó sɪta va'a ta xí'i ndó vino xa'a ña náká'án ndó ndí Jesucristo nixi'i ra xa'a kuachi ndó. ²¹ Saá chi kivi nákutá'an ndó, ta sava ndó'ó kama ní kixá'á ndó xíxi ndó ndi'i ña ndiso ndó, ta on vása ndáti ndó xa'a ña nata'vi ndó ña ndiso ndó ña kuchiño kuxu inká nivi na kándixa Jesucristo na nákutá'an xí'in ndó. Ta saá, sava ndó'ó ndeé ní xíxi ndó ta kuá'a ní xí'i ndó tándá xíini ndó, vará sava nañani yó xí'in náki'va yó, lo'o ní ñaxíxi ndiso na, ta kíndɔo na xí'in ña xíi ká na soko. ²² ¡On vá'a ké'é ndó saá! ¿Án on ndixa yóo ve'e mii ndó nɔɔ kuchiño kíndɔo ndó kuxu ndó ta ko'o ndó? Saá chi xí'in ña on vása va'a ké'é ndó vitin, chíkaa ninɔ ndó ñatɔ'ó nivi na kándixa Jesucristo, ta sákuka'an ndó nɔɔ nañani yó xí'in náki'va yó na on vása kómí ña kuxu na. ¿Ndá tɔ'on ká kúu ña kivi ká'an xí'in ndó'ó, nivi na ké'é ña on vá'a yó'o saá? ¿Án va'a kasa ká'no i ndó'ó xa'a ñayó'o? Ó'on, on vása kuchiño ke'é i saá.

*Tɔ'on yó'o ká'an ndasaá va'a ná ke'é nivi
kivi xíxi na sɪta va'a ta xí'i na vino
xa'a ña náká'án na ña nixi'i Jesucristo xa'a kuachi
na*

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Tɔ'on ña náki'in i nda'a ta Jesús, Taa taKá'no nɔɔ yó, kúu ña xa ndatɔ'on i xí'in ndó, káchíi

saá: Si'na ka ña taJudas nataxi ra taJesús nda'a nivi na saá ini xini ña'á, ta mji ñoó yó'o saá taJesús tjin ra sija va'a, ²⁴ ta taxi ra ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios, ta ta'ví ra sija va'a yó'o, ta njka'an ra xí'in nataa naxíka xí'in ra, káchí ra saá: “Naki'in ndó sija va'a yó'o, ta kuxu ndó ña. Sija va'a yó'o kúu yiki koñu i ña taxi xa'a ndó. Ñayó'o kuxu ndó xa'a ña naká'an ndó yi'i”, káchí taJesús xí'in na. ²⁵ Tá ndi'i xixi na sija va'a yó'o, ta taJesús tjin ra copa ña ñó'o nduta vino, ta njka'an ra, káchí ra saá: “Nduta vino yó'o kúu nji i, ta xí'in nduta yó'o Ndios chindú'u ra ñaxaa kíndo ra xí'in nivi. Ta ndi'i saá yichi ña ko'o ndó nduta vino yó'o, ke'é ndó saá xa'a ña naká'an ndó yi'i”, káchí taJesús xí'in na. ²⁶ Ñakán kía ndi'i saá yichi ña xixi yó sija va'a ta xí'i yó vino, ta ña ké'é yó saá kúu ña ká'an ndoso yó ndí nixi'i Jesucristo xa'a kuachi yó. Ta ke'é yó saá tanda kivi ndikó Jesucristo ñoyivi yó'o.

*To'on yó'o ká'an ña ndí xí'in ñat'ó
ta xí'in ña ndino'o ini yó xini ñó'ó kuxu yó sija
va'a
ta ko'o yó vino ña náka'an yó Jesucristo*

²⁷ Ñakán kía nda yu kúu nivi na xixi sija va'a ta xí'i na vino xa'a ña náka'an na Jesucristo, tá on sivi xí'in ña ndino'o to'ó ini na ké'é na saá, ta nivi yó'o nákuiso na kuachi. Saá chi xí'in ña on vasa kisa to'ó na ña nixi'i Jesucristo nda'a tón cruz, nayó'o chíkaa nino na yiki koñu ra ta chíkaa nino na nji ra. ²⁸ Ta saá tá kivi nákutá'an yó xa'a ña kuxu yó sija va'a ta xa'a ña ko'o yó vino xa'a ña náka'an yó ndí Jesucristo nixi'i ra xa'a kuachi

yó, ta ñii ñii m̄ji yó x̄in̄i ñó'ó koto ndoso x̄i'in̄ m̄ji yó án ndixa yóo v̄a'a yó x̄i'in̄ Ndios. ²⁹ Saá chi ndā yu kúu ñ̄vi na x̄ixi s̄itā v̄a'a ta x̄i'i na vino, tá ɔn v̄asa nákon̄i na ndí ñ̄ayó'o ká'an̄ ña x̄a'ā ȳikí koñu Jesucristo, ta ñ̄vi yó'o naki'in̄ na ña x̄o'v̄i na x̄a'ā ña ké'é na saá. ³⁰ Ñakán k̄iā yóo kūa'ā ní ndó'ó na xa ndeé ní ndó'o x̄i'in̄ kue'ē, án vitá ní kóni ndó, t̄and̄a sava natá'an̄ ndó xa ñ̄ixi'̄i na. ³¹ Ta saá ni, tá x̄i'in̄ ña ndino'o ini yó koto ndoso x̄i'in̄ m̄ji yó án ndixa yóo v̄a'a yó x̄i'in̄ Ndios, ta saá ɔn kon̄i ñó'ó Ndios sax̄o'v̄i ra m̄ji yó. ³² Ta saá ni, tá k̄iv̄i Ndios s̄ax̄o'v̄i ra m̄ji yó, ta kúu ña x̄a'ā ña sakuá'á yó sandakoo yó ña ɔn v̄a'a ta x̄a'ā ña sakuá'á yó ke'é yó ñava'a, koṭo ñii k̄i'va ndi'i x̄a'ā yó x̄i'in̄ ñ̄vi na ndíkɔn̄ yich̄i ɔn v̄a'a ñoyívi yó'o.

³³ Ta saá, nañani yó x̄i'in̄ náki'vā yó, ñ̄ayó'o kúu ña ndát̄o'on̄ i x̄i'in̄ ndó: Tá k̄iv̄i nákutá'an̄ ndó ta x̄ixi ndó x̄a'ā ña náká'an̄ ndó Jesucristo, ta kundati tá'an̄ ndó, ta saá ñii káchí kuxu ndó x̄i'in̄ tá'an̄ ndó. ³⁴ Tá yóo ndó'ó na x̄i'̄i ní s̄oko, ta ɔn kúchiño ndó kundati ndó, ta v̄a'a si'na kuxu lo'o ndó ve'e m̄ji ndó. Ta saá tá nákutá'an̄ ndó x̄a'ā ña kuxu ndó x̄i'in̄ natá'an̄ ndó x̄a'ā ña náká'an̄ ndó Jesucristo, ta x̄i'in̄ ñat̄o'ó ke'é ndó saá. Ta saá ɔn nakuiso ndó kuachi x̄a'ā ña Ndios sax̄o'v̄i ra ndó'ó. Ta ink̄a k̄a tondíni ña táku ndó, ndat̄o'on̄ i x̄i'in̄ ndó x̄a'ā ndi'i ñ̄ayó'o k̄iv̄i x̄aā i koto i ndó'ó.

12

*T̄o'on̄ yó'o ká'an̄ ña x̄a'ā ndeē v̄a'a
ñ̄a s̄án'i Ním̄a Ndios ñ̄vi na kándixa Jesucristo*

¹ Nañani yó xí'in náki'vạ yó, kóni ị ña kundạạ ini ndó xạ'a ndee vạ'a ña sání'i Níma Ndios mịi yó ịvi na kándixa Jesucristo.

² Xíni ndó ndí kivi ọn ta'án kandixa ndó Jesucristo, ta ñandivạ'a chu'u ña ndó'ó ña kịsa tọ'ó ndó kuạ'a ní ñaídolo ña kúu ndios vatá, ña ọn vása kúchiño ka'ạn ndạ ñii tọ'on. ³ Ta saá kóni ị ña kundạạ ini ndó ndí ndạ ñii ịvi na ká'ạn xí'in ndee Níma Ndios ọn kúchiño na ka'ạn na, kachí na saá: “ịNá kuu Jesucristo tạ tạ ndíso chi'ña!” Ta ịvi na ọn vása kómí Níma Ndios, ta ndạ ñii nayó'o ọn kúchiño na kachí na xí'in ña ndino'o ini na: “Jesucristo kúu Tạ tạKá'no ọọ yi'ị ta ọọ ndi'i ña yóo”, kachí na.

⁴ Ta kóni ị ña kundạạ ini ndó ndí yóo kuạ'a ní ọọ ndee vạ'a ña sání'i Níma Ndios ịvi na kándixa Jesucristo, vará ndi'i ndee yó'o káku ña ọọ ñii lạá Níma Ndios kuiti. ⁵ Vará yóo kuạ'a ní ọọ chiño kịsa ndivi yó ña kịsa chiño yó ọọ Jesucristo, ta saá ni, ñii lạá mịi Jesucristo, Tạ tạKá'no ọọ yó, kúu tạ tạ kịsa chiño yó ọọ. ⁶ Ta yóo kuạ'a ní ọọ chiño ña ké'é Ndios xí'in yó, ta ñii lạá Ndios kúu tạ tạ kịsa ndivi chiño ra ini ñii ñii yó. ⁷ Ta nda'a ñii ñii mịi yó ịvi na kándixa Jesucristo, Níma Ndios sání'i ña ndee vạ'a ta ndi'i ndee vạ'a yó'o kúu xạ'a ña chindeé tá'an yó. ⁸ Ta Níma Ndios sání'i ña nda'a sava yó ndee ña kúchiño yó ka'ạn yó tọ'on ndíchí ña káku ọọ Níma Ndios. Ta sání'i ña nda'a sava yó ndee ña kúchiño yó kónó kundạạ ini yó ñandạạ Ndios. ⁹ Ta sání'i ña nda'a sava yó ndee vạ'a ña ndáa ní ini yó Ndios. Ta sání'i ña nda'a sava yó ndee ña kúchiño yó sandúvạ'a yó ịvi na kómí

ndi'i noo kue'e. ¹⁰ Ta sání'i ña nda'a sava yó ndee ña ké'é yó ñava'a ná'no ña táxi naka'nda ní ini nivi. Ta sání'i ña nda'a sava yó ndee ña ká'an ndoso yó to'on ña káku noo Níma Ndios. Ta sání'i ña nda'a sava yó ndee ña nákoní yó án ndixa to'on ña ká'an nivi káku ña noo Níma Ndios, án káku ña noo inka níma. Ta sání'i ña nda'a sava yó ndee ña kúchiño yó ka'an yó inka noo to'on ña on vása ní-sakuá'á yó. Ta sání'i ña nda'a sava yó ndee ña nándaxin yó yu kúu ña kóni kachí inka noo to'on yó'o. ¹¹ Ta ñii laá Níma Ndios kúu noo káku ndi'i ndee va'a yó'o. Ta ñii ki'va ndatán yóo ña chíkaa ini mji Níma Ndios saní'i ña, saá yóo ndee va'a sání'i ña ñii ñii mji yó, nivi na kándixa Jesucristo.

¹² Yóo ku'a ní xiiña kómí yíkí koñu ñii nivi. Ta ndatán yóo ku'a ní xiiña ña kómí yíkí koñu ñii nivi, saá yóo mji yó nivi na kándixa Jesucristo. Vará ku'a ní nivi kúu yó, ta ndatán yóo ñii laá yíkí koñu Jesucristo, saá yóo yó xí'in ra. ¹³ Saá chi sava yó kúu najudío, ta sava yó on sivi najudío kúu, sava yó kúu naesclavo, ta sava yó on sivi naesclavo kúu, ta ndi'i mji yó nivi na kándixa Jesucristo chichi yó xí'in ñii laá Níma Ndios, ta ndu yó ñii yíkí koñu Jesucristo kuiti, chi Ndios taxi ra ñii laá Níma ra ña táku ña ini ñii ñii yó.

¹⁴ Ta on sivi ñii laá xiiña kómí yíkí koñu yó, ta ku'a ní xiiña kómí ña. ¹⁵ Ta ñii xiiña yíkí koñu yó ña kúu xa'a yó, tá ñayó'o ná kachí ña saá: "Yi'i on sivi nda'a nivi kúu i, ñakán on vása kúu i ñii xiiña yíkí koñu nivi", kachí xa'a yó, ta to'on ña ka'an xa'a yó saá, on taxi ña ña sandakoo xa'a yó kúu ña ñii xiiña yíkí koñu yó. ¹⁶ Ta ñii

kj'va saá, tá ña kúu sọ'o yó ná kachí ña saá: “On sivi nduchụ nọọ nivi kúu i, ñakán on vása kúu i ñii xiiña yikí koñu nivi”, kachí sọ'o yó, ta tọ'on ña ka'an sọ'o yó saá, on taxi ña ña sandakoo sọ'o yó kúu ña ñii xiiña yikí koñu yó. ¹⁷ Saá chi tá ndi'i yikí koñu yó kuu ña nina nduchụ nọọ kuiti, níkúu, ta on kuchiño konj sọ'o yó. Tá ndi'i yikí koñu yó kuu ña nina sọ'o kuiti, níkúu, ta on kuchiño ta'mi yó. ¹⁸ Ta Ndios chinóo ra nda mí koo ñii ñii xiiña yikí koñu yó, ta ndatán yóo ña chikaá ini ra ña va'a koo ñii ñii xiiña, saá yóo ña. ¹⁹ Chi tá ndi'i yikí koñu yó ní xikuu ña ñii laá nọọ xiiña kuiti, níkúu, ta saá on sivi ndino'o yikí koñu nivi kuu ña. ²⁰ Xí'in tọ'on yó'o kúndaá ini yó ndí vará yóo kuá'a ní xiiña kómí yikí koñu yó, ta ñii laá kúu yikí koñu yó.

²¹ Ta saá nduchụ nọọ yó on vása kúchiño ka'an ña xí'in nda'a yó, kachí ña saá: “On vása xini ñó'ó i yó'ó, nda'a”, kachí ña. Ni sini yó on vása kúchiño ka'an ña xí'in xa'a yó, kachí ña saá: “On vása xini ñó'ó i yó'ó, xa'a”, kachí ña. ²² Nda víka, yóo sava xiiña yikí koñu yó ña xani sini yó kúu ña vitá ní, ta saá ni, ña xini ñó'ó ní ka nọọ yó kúu ña. ²³ Ta yóo sava xiiña yikí koñu yó ña xani sini yó ndí lo'o ní ñatọ'ó ndiso ña, ta saá ni, viví ní sákundixin yó xiiña yó'o. Ta xiiña yikí koñu yó ña kúu ña on vá'a koto nivi, táxi yó ñatọ'ó ní nda'a ñayó'o, chi viví nákasi yó ña xí'in tikoto. ²⁴ Ta inka xiiña yikí koñu yó ña kúu ña táxi yó koto nivi, ta on vása ndi'i ní ini yó kundaa yó ña. Saá yóo ña, chi chindú'u Ndios ndí xiiña yikí koñu yó ña on vá'a koto nivi, ñayó'o náki'in ka ña ñatọ'ó nọọ inka xiiña yikí koñu yó. ²⁵ Saá

ke'é Ndios xí'in yó x̄a'a ña ndi'i xiiña yíkí koñu yó ɔn nata'v̄i tá'an ña, ta ñii yíkí koñu kuu ña. Ta Ndios kóni ra ndí ñii ñii xiiña yíkí koñu yó kundi'i ini ña x̄a'a tá'an ña. ²⁶ Ta saá tá xó'v̄i ñii xiiña yíkí koñu yó, ta ndi'i ink̄a xiiña yíkí koñu yó ñii káchí xó'v̄i ña xí'in ñayó'o. Tá ñii xiiña yíkí koñu yó náki'in ña ñato'ó, ta saá ndi'i xiiña yíkí koñu yó ñii káchí kúsī ini ña xí'in ñayó'o.

²⁷ To'on yó'o sáná'a ña ndatán yóo m̄i yó n̄ivi na kándixa Jesucristo, chi ndatán yóo yíkí koñu Jesucristo, saá yóo yó xí'in ra, chi ñii ñii yó ndatán yóo ñii ñii xiiña yíkí koñu ra, saá yóo yó.

²⁸ Ta Ndios s̄akuiso chiño ra ñii ñii m̄i yó n̄ivi na kándixa Jesucristo chiño ña xín̄i ñó'ó kasa ndivi yó. Chiño noó ña s̄akuiso chiño ra kúu ndí sava yó kúu yó naapóstol. Chiño ɔv̄i ña s̄akuiso chiño ra kúu ndí sava yó kúu yó naprofeta na ká'an ndoso noo n̄ivi to'on ña káku noo Níma Ndios. Chiño un̄i ña s̄akuiso chiño ra kúu ndí sava yó kúu yó namaestro na sáná'a to'on ra n̄ivi. Ta saá tuku Ndios saní'i ra ndee va'a nda'a sava yó ña kúchiño yó ke'é yó ñava'a ná'no ña táxi naka'nda ní ini n̄ivi koto na. Ta saní'i ra ndee va'a nda'a sava yó ña kúchiño yó sandúva'a yó n̄ivi na ndee ní ndó'o xí'in kue'e. Ta saní'i ra ndee va'a nda'a sava yó ña vivíi chindeé yó natá'an yó. Ta saní'i ra ndee va'a nda'a sava yó ña kúchiño yó vivíi kuiso chiño yó xí'in n̄ivi. Ta saní'i ra ndee va'a nda'a sava yó ña kúchiño yó ka'an yó ink̄a noo to'on ña ɔn vása ní-sakuá'á yó.

²⁹ Ta saá ɔn s̄iví ndi'i m̄i yó kúu naapóstol, ta ni ɔn s̄iví ndi'i m̄i yó kúu naprofeta, ta ni ɔn s̄iví ndi'i m̄i yó kúu namaestro, ta ni ɔn s̄iví ndi'i

m̄ji yó kúu na kómí ndee Ndios ña kúchiño yó ke'é yó ñava'a ná'no ña táxi naka'nda ní ini ñivi koto na. ³⁰ Ta ɔn s̄iví ndi'i m̄ji yó kómí yó ndee Ndios ña kúchiño yó sandúva'a yó ñivi na ndeé ndó'o, ni ɔn s̄iví ndi'i m̄ji yó kúu na kómí ndee ña kúchiño yó ka'an yó ink̄a ɔo to'on ña ɔn vása ní-sakuá'á yó, ni ɔn s̄iví ndi'i m̄ji yó kúu ñivi na kómí ndee ña kúchiño yó nandaxin yó ña kóni kachí ink̄a ɔo to'on yó'o. ³¹ Ta saá va'a ndukú ndó ɔo Ndios ña taxi ra naki'in ndó kuá'a ndee ña va'a ní ka. Ta vitin ȳi'j̄ saná'a j̄ ndó'ó yich̄i ña x̄ini ñó'ó kundikɔn ndó, chi ña va'a ní ka ɔo ndi'i yich̄i kúu yich̄i yó'o.

13

Ña kí'vi ini yó x̄ini yó ñivi kúu yich̄i ña va'a ní ka

noo ndi'i yich̄i ña kúchiño kundikɔn ñivi

¹ Ta vará kuchiño ka'an j̄ ndi'i ɔo to'on ña ká'an ñivi án to'on ña ká'an naángel, ta saá ni, tá ɔn vása kí'vi ini j̄ x̄ini j̄ ñivi, ta saá ndatán yóo ñii kaa tá'yá ña ɔn vása livi ndusu kómí, án ndatán yóo ñii kaa ña laxan ní ká'a yu'u, saá yóo j̄. ² Ta vará kukomí j̄ ndee va'a ña saní'i Níma Ndios ȳi'j̄ ña ká'an ndoso j̄ ɔo ñivi to'on ña káku ɔo Níma Ndios, án vará kukomí j̄ ndee va'a ña kúndaq̄ ini j̄ ndi'i ña ch̄itón j̄ Ndios ña ñix̄iyo se'é si'na ɔo ñivi, án vará kukomí j̄ ndee va'a ña kónó kúndaq̄ ini j̄ ndi'i ñandaq̄, án vará kunakaq̄ ini j̄ ña ndeé ní ndáa ini j̄ Ndios, anda kúchiño sakanda j̄ yuk̄u ko'on ña ink̄a xiiña, ta saá ni, tá ɔn vása kí'vi ini j̄ x̄ini j̄ ñivi, ta nda lo'o ɔn vása ndáya'ví j̄. ³ Ta vará saní'i j̄ ndi'i ña kómí j̄ nda'a

n̄ivi nandá'ví, án vará taxi xí'in m̄iji ña ka'mi na yíkí koñu ñi xí'in ño'ò xíxi, ta saá ñi, ta ɔn vása kí'vi ini ñi xíni ñi n̄ivi, ta ɔn vása ndáya'ví ña ke'é ñi saá.

⁴ N̄ivi na kí'vi ini xíni ink̄a n̄ivi, n̄ivi yó'o kúu na va'a ká'no ini, ta ké'é na ñava'a ña chindeé ink̄a n̄ivi. Ta ɔn koó ñakuíni yóo ini na, ta nda lo'o ɔn sivi na ña'a ini kúu na, ta ni nda lo'o ɔn vása kisa ká'no xí'in m̄iji na. ⁵ N̄ivi na ndino'o kí'vi ini xíni ink̄a n̄ivi, nayó'o kúu n̄ivi na kómí ñato'ó, ta ɔn sivi n̄ivi na ndasaá kuiti ndí'i ini xa'a m̄iji kúu na, ni ɔn sivi n̄ivi na kama ní sásaa ini m̄iji kúu na, ta ni ɔn sivi n̄ivi na ɔn xiin sandakoo ña sáa ini xíni ink̄a n̄ivi kúu na. ⁶ Ni ɔn vása kúsi ñi ini na xíni na ña ɔn vá'a ké'é ink̄a n̄ivi xí'in tá'an na, ta ndixa kúsi ñi ini na xíni na ndí'i n̄ivi na ké'é ñandaa. ⁷ N̄ivi na kí'vi ini xíni ink̄a n̄ivi, saá yóo na: Kúndeé ini na xíni na ink̄a n̄ivi, ta kándixa na to'on ña ká'an natá'an na xí'in na, ta ndáti na ta ndáa ini na ndí ink̄a n̄ivi ke'é na ñava'a, ta ɔn vása sándakoo na ña kí'vi ini na xíni na ink̄a n̄ivi, vará xíni ñó'ó kúndeé ini na xí'in ña ɔn vá'a ké'é nayó'o.

⁸ Ña kí'vi ini yó xíni yó n̄ivi nda ñii kivi ɔn ndí'i xa'a ñayó'o. Ta saá ñi, yóo sava ndee va'a ña ñii kivi ña vaxi ɔn vása koni ñó'ó ka ña, ta ya'a ndí'i ña. Ta saá ñii kivi ña vaxi ɔn koni ñó'ó ka ndee va'a ña ká'an ndoso yó noo n̄ivi to'on ña káku noo Níma Ndios. Ta ñii kivi ña vaxi ɔn koni ñó'ó ka ndee va'a ña ká'an yó ink̄a noo to'on ña ɔn vása ní-sakuá'á yó. Ta saá tuku ñii kivi ña vaxi ɔn koni ñó'ó ka ndee va'a ña kónó kúnda ñi ini yó ñandaa ña ñixiyo se'é. ⁹ Saá chi vitin ɔn vása kónó kúnda ñi ini yó ñandaa Ndios,

ta ndasaá kuiti lo'o kúu ña xínì yó vitin. Tãda vitin to'on ña káku nõõ Níma Ndios ña ká'an ndoso yó nõõ ñivi, kúmanì ka ña xìnõ ní ndi'i ña chítónì Ndios taxi ra nda'a yó. ¹⁰ Ta ñii kivi vaxi tá kixaa ña xìnõ ndi'i ña ndixa ndino'o, ta kivi yó'o õn vása konì ñó'ó ka yó ña õn ta'an xìnõ ndino'o.

¹¹ Saá chi ndatán yóo ña vaxi kua'no ñii talo'o, ta ñii kivi tondaa ra nduu ra taa taká'no, saá yóo mii yó ñivi na kándixa Jesucristo. Ta kivi xikuu i talo'o, ta saá xika'an i ndatán ká'an talo'o, ta xixani sinì i ndatán xáni sinì talo'o. Ta saá tá ñitondaa i nduu i ñii taa taká'no, ta sandakoo i ké'é i ndatán ké'é ñii talo'o. ¹² Ta yóo inkã to'on ña ndato'on i xí'in ndó xa'a ña saná'a i ndó'ó ndasaá koo ña kivi vaxi. Vitin õn vása kúchiño yó kundaa va'a ini yó xa'a ndi'i ñava'a ña chítónì Ndios, chi ndatán yóo ñivi na xíto nõõ mii nõõ yutátá ta xa ku'aan kuxána káa, saá yóo mii yó vitin. Ta ndixa kixaa ñii kivi ña nakutá'an yó xí'in Ndios ta koni káxín yó nõõ ra. Ta kivi saá tondaa yó konì ndino'o yó Ndios, ñii kiva ndatán Ndios xa xínì ndino'o ra mii yó. ¹³ Yóo unì kúu ñava'a ña yóo xí'in yó ndi'i saá kivi. Yóo ña ndaa ndino'o ini yó Ndios, yóo ña ndáti yó ndaa ini yó ndí Ndios kasa ndivi ra ña kindõõ ra xí'in yó, ta yóo ña kí'vi ini yó xíni yó ñivi. Ta ña ndaya'ví ní ka nõõ ña unì ñava'a yó'o saá, kúu ña kí'vi ini yó xíni yó ñivi.

14

To'on yó'o ká'an ndí ndee va'a ña ká'an ndoso yó to'on

ña káku ñoq Nímą Ndios kúu ña xínj ñó'ó ní

¹ Va'a ná chikaą ndó ndee ña kuki'vi ini ndó koni tá'an ndó. Ta va'a xí'in ña ndino'o ini ndó ná ndukú ndó ñoq Nímą Ndios ña saní'i ña ndó'ó ndi'i ñoq ndee va'a ña káku ñoq ña. Ta ndee va'a ña xínj ñó'ó ní ka ndukú ndó kúu ndee ña ka'an ndoso ndó ñoq ñivi to'on ña káku ñoq Nímą Ndios. ² Saá chi tá kómí ndó ndee va'a ña saní'i Nímą Ndios ndó'ó ña kúchiño ka'an ndó inką ñoq to'on ña on vása ní-sakuá'á ndó, ta kuiti xí'in Ndios ká'an ndó to'on yó'o, ta ñivi on vása kúndaą ini na to'on ká'an ndó. Saá chi Nímą Ndios táxi ña ndí ká'an ndó to'on ña ñó'o se'é ñoq ñivi. ³ Ta tá kómí ndó ndee va'a ña saní'i Nímą Ndios ña ká'an ndoso ndó ñoq ñivi to'on ña káku ñoq Nímą Ndios, ta xí'in ña ká'an ndoso ndó to'on yó'o, chindeé ndó ñivi xa'a ña vivíi kua'no na yichj Jesucristo, ta chíkaą ndó ndee ini ñivi yó'o ña kútj kundikon na yichj yó'o, ta ndása sijj ndó ini ñivi yó'o ñoq ña yo'vi xó'vi na. ⁴ Tá kómí ndó ndee va'a ña saní'i Nímą Ndios ndó'ó ña ká'an ndó inką ñoq to'on ña on vása ní-sakuá'á ndó, ta saá ña ká'an ndó to'on yó'o ndasaá kuiti chindeé xí'in mji ndó ña vivíi ka kua'no ndó yichj Jesucristo. Ta saá ni, tá kómí ndó ndee va'a ña saní'i Nímą Ndios ndó'ó ña ká'an ndoso ndó ñoq ñivi to'on ña káku ñoq Nímą Ndios, ta saá ña ká'an ndó to'on yó'o chindeé ña nañani yó xí'in náki'va yó ña kua'no ka na yichj Jesucristo.

⁵ Yj'i kóni j ña ñii ñii ndó'ó kukomí ndó ndee va'a ña saní'i Nímą Ndios ndó'ó ña kúchiño ka'an ndó inką ñoq to'on ña on vása ní-sakuá'á ndó, ta ña ndixa kóni ní ka j kúu ña kukomí ndó

ndee va'a ña kuchiño ka'an ndoso ndó ño ñivi to'on ña káku ño Níma Ndios. Saá chi ndee va'a yó'o kúu ña ndáya'ví ní ka xa'a ña chindee ña nañani yó xí'in náki'va yó ña va'a kua'no na yichi Jesucristo. Saá chi tá ká'an yó inká ño to'on ña on vása ní-sakuá'á yó, ta tá on koó ñivi na kómí ndee va'a ña nandaxin na yukia kóni kachí to'on yó'o, ta to'on yó'o ña ká'an yó on chindee ña inká ñivi na kándixa Jesucristo. ⁶ Ta saá, nañani yó xí'in náki'va yó, tá xa'a ño ndó tá ka'an jí xí'in ndó inká ño to'on ña on vása kúnda'a ini ndó, ta nda lo'o on vása ndáya'ví to'on yó'o ño ndó. Ta ña ndáya'ví ka ño ndó'ó kúu ña nandaxin jí ño ndó to'on ña sanatívi Níma Ndios ño jí, án ka'an jí xí'in ndó'ó xa'a ña kónó kúnda'a ini ndó ñanda'a Ndios, án ndato'on jí xí'in ndó'ó to'on ña káku ño Níma Ndios, án ndato'on jí xí'in ndó to'on ña va'a sáná'a xa'a yichi Jesucristo.

⁷ Saá chi kúnda'a ini yó ndí tá yóo ñivi na on vása káxín tívi tilalí, án on vása káxín sáká'a na arpa, ta ñivi na xíní so'o ñayó'o on vása kúnda'a ini na ndá yaa kúu ña xíní so'o na. ⁸ Ta ñii kí'va saá, tá on vása ndá'yi káxín tón trompeta tón kána ñivi ná kani tá'an ño yóo kuachi, ta saá on kuchiño kúnda'a ini ñivi ndí xíní ñó'ó kee na ko'on na nakutá'an na xa'a ña kani tá'an na ño yóo kuachi. ⁹ To'on yó'o sáná'a ña mii yó xa'a ndee va'a ña kómí sava yó ña ká'an yó to'on ña on vása ní-sakuá'á yó. Saá chi tá ká'an yó inká ño to'on ña on vása kúnda'a ini ñivi na xíní so'o to'on yó'o, ta ndatán yóo to'on ña ká'an yó ndasaá kuiti ño tachi, saá yóo ña. ¹⁰ Ndixa

yóo kuạ'a ní nọọ tọ'on ñoyívi yó'o, ta ndi'i saá nọọ tọ'on yó'o ñii ñii ña ndátọ'on káxín xí'in nịvi na kúndaạ ini ña'á. ¹¹ Ta saá ni, tá ọn vása kúndaạ ini i tọ'on ña ká'an nịvi, ta saá ndátán yóo ñii ẹa ẹa ñoo xíká ẹa ká'an inka nọọ tọ'on saá yóo i xí'in nịvi yó'o, ta nịvi yó'o ndátán yóo nịvi na ñoo xíká saá yóo na xí'in i. ¹² Ta saá ndó'ó, nịvi na kóni kukomí kuạ'a ndeẹ va'a ña sání'i Níma Ndios, va'a chikaạ ndó ndeẹ ndukú ndó nọọ Níma Ndios ña saní'i ña ndó'ó ndeẹ va'a ña chindeé ña nañani yó xí'in náki'va yó ña va'a ka kua'no na yichị Jesucristo.

¹³ Ta saá ndi'i nịvi na kómí ndeẹ va'a ña ká'an na inka nọọ tọ'on ña ọn vása ní-sakuá'á na, nịvi yó'o xínì ñó'ó tuku ndukú na nọọ Níma Ndios ña saní'i ña ndeẹ va'a nda'a na ña kuchiño nandaxin na tọ'on yó'o. ¹⁴ Ta yi'ị, tá ká'an i xí'in Ndios inka nọọ tọ'on ña ọn vása ní-sakuá'á i, ta ndixa xí'in ndasaá kuiti níma i ká'an i xí'in ra, ta vará ọn vása kúndaạ ini i tọ'on ña ká'an i. ¹⁵ Ta saá, ¿yu kúu ñava'a ke'é i? Tá ká'an i xí'in Ndios, ta va'a ná ka'an níma i tọ'on ña ọn vása ní-sakuá'á i, ni ọn vása kúndaạ ini i. Ta saá tuku va'a ná ka'an i xí'in Ndios tọ'on ña kúu ña kúndaạ ini i. Ta ñii kị'va saá, tá xíta i yaa ña kisa ká'no i Ndios, ta va'a ná kata níma i yaa yó'o xí'in tọ'on ña ọn vása ní-sakuá'á i, ni ọn vása kúndaạ ini i. Ta saá tuku va'a ná kata i yaa xí'in tọ'on ña kúu ña kúndaạ ini i. ¹⁶ Ta ñii kị'va saá mji ndó, tá kisa ká'no ndó Ndios xí'in tọ'on ña ndasaá kuiti níma ndó ká'an xí'in ra, ta nịvi na ọn vása kúndaạ ini tọ'on ña ká'an ndó, nịvi yó'o ọn kuchiño ñii káchí xí'in ndó kasa ká'no na Ndios, kivi ká'an ndó táxi ndó

ña táxa'vi ña'á nda'a ra. ¹⁷ Vará to'on yó'o ña ká'an ndó ña on vása ní-sakuá'á ndó kúu to'on va'a ña ndixa táxi ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios, ta to'on yó'o on vása chindeé ña ñivi ña kua'no ka na yichi Jesucristo, chi on vása kúndaꝓ ini na to'on ña ndasaá kuiti níma ndó ká'an xí'in Ndios. ¹⁸ Ta yi'i, táxi i ña táxa'vi nda'a Ndios chi saní'i ra yi'i ndee va'a ña ká'an i to'on ña on vása ní-sakuá'á i, ta kua'a ní ka yichi noo ndi'i ndó'ó ká'an i to'on yó'o xí'in Ndios. ¹⁹ Ta saá ni, tá kivi nákutá'an i xí'in ñivi na kándixa Jesucristo xa'a ña kisa ká'no ndi Ndios, ta kusii ní ka ini i ña ka'an i vará o'on to'on ña kúchiño kúndaꝓ ini ñivi na xini so'o ña, noo ña ka'an i uxu mil to'on ña nda lo'o on vása kúndaꝓ ini ñivi xini so'o na.

²⁰ Ndó'ó ñivi na kándixa Jesucristo, va'a ná koo ndó ndatán yóo naválí na on ta'an sakuá'á ke'é kua'a ní ña on vá'a, ta saá ni, on kani sin i ka ndó ndatán xani sin i naválí yó'o. Saá chi xini ñó'ó kani sin i ndó ndatán xani sin i ñivi ná'no na xa vivii xa'no yichi Jesucristo. ²¹ Noo ñii xiiña to'on Ndios ña ñitaa na xina'á, Ndios kachi ra saá: “Ñii kivi ña vaxi, xí'in inká noo to'on ña ká'an ñivi na ñoo xiká ka'an i xí'in ñivi nañoo i, ta koni ñó'ó i yu'u ñivi na táku ñoo xiká xa'a ña ka'an i xí'in nañoo i. Ta saá ni, nañoo i on kua'a na chikaꝓ so'o na to'on ña ka'an i xí'in na”, saá kachi Ndios. ²² Ta saá kúndaꝓ ini yó ndí tá kómí yó ndee va'a ña ká'an yó inká noo to'on ña on vása ní-sakuá'á yó, ta ñayó'o on sivi seña ña sáná'a noo ñivi na kándixa Jesucristo kúu ña, ta ndee va'a yó'o kúu seña ña sáná'a noo ñivi na on xiiin kándixa Jesucristo ndí ta tañdeé

ní kúu Ndios. Ta ndee va'a ña kúchiño ka'an ndoso yó noo ñivi to'on ña káku noo Nímā Ndios, ñayó'o kúu xa'a ña chindeé ña ñivi na kándixa Jesucristo, ta on sivi xa'a ña chindeé ña ñivi na on vása kándixa Jesucristo kúu ña. ²³ Ta saá ni, ndó'ó, ñivi na kándixa Jesucristo, kivi nákutá'an ndó ña kisa ká'no ndó Ndios, tá kixaa ñivi na on ta'an kundaa ini xa'a yichi Jesucristo, an kixaa ñivi na on vása kándixa Jesucristo, ta nayó'o xini so'o na to'on ña xa sún sún noo ká'an ñii ñii ndó, ta nayó'o on vása kundaa ini na to'on yó'o, ¿an on ndixa xani sini ñivi yó'o ndi nasana kúu ndi'ndó'ó? ²⁴ Ta saá ni, kivi nákutá'an ndó'ó, ñivi na kándixa Jesucristo, ña kisa ká'no ndó Ndios, ta ká'an ndoso ndó to'on ña káku noo Nímā Ndios, ta saá tá kixaa ñivi na on ta'an kundaa ini xa'a yichi Jesucristo, an ñivi na on vása kándixa ra, ta saá to'on Ndios yó'o xito ndoso ña nímā ñivi yó'o, ta chindeé ña na xa'a ña kundaa ini na ndi na ndiso kuachi kúu na. ²⁵ Tá xini so'o na to'on Ndios ña ká'an ndó xí'in na, ta saá Ndios sanativi ra noo na ndi'ñi ña ñó'o se'é nímā na. Ta saá kuxítí na xa'a ña kasa to'ó na Ndios, ta ka'an na xí'in ndó, kachí na saá: "Ndixa Ndios yoo ra xí'in ndó'ó", kachí na xí'in ndó.

*To'on yó'o ká'an ña
ndasaá va'a kasa ká'no yó Ndios kivi nákutá'an
yó*

²⁶ Nañani yó xí'in náki'va yó, kivi nákutá'an ndó ña kisa ká'no ndó Ndios, saá va'a ke'é ndó: Lo'o ndó'ó kata ndó yaa ña kasa ká'no ndó Ndios, ta lo'o ndó'ó saná'a ndó xa'a yichi Jesucristo, ta lo'o ndó'ó ndatō'on ndó xa'a ña

sánat̃ivi Ndios ɲoɔ ndó, ta lo'o ndó'ó ka'an ndó inka ɲoɔ to'on ña ɔn vása ní-sakuá'á ndó, ta lo'o ndó'ó nandaxin ndó ña kóni kachí to'on yó'o. Ta ndi'i ña ké'é ndó saá xíñi ñó'ó kuu ña ña chindeé ɲivi na kándixa Jesucristo ña kua'no ka na yich̃i ra. ²⁷ Ta xa'a ñayó'o, tá kómí ndó ndee va'a ña saní'i Níma Ndios ndó'ó ña táxi ka'an ndó inka to'on ña ɔn vása ní-sakuá'á ndó, ta saá ñii ñii ndó ka'an, ta ndasaá kuiti nda ɔvi ndó anda uñi ndó ka'an. Ta xíñi ñó'ó koo ɲivi na kómí ndee va'a ña nandaxin na yukíá kóni kachí to'on ña ká'an ndó. ²⁸ Tá ɔn koó ɲivi na kúchiño nandaxin yu kúu ña kóni kachí to'on ña ká'an ndó, ta saá va'a ka ná ɔn ka'an ndó to'on yó'o ɲoɔ ɲivi kivi nákutá'an ndó xa'a ña kisa ká'no ndó Ndios, ta ndasaá kuiti ka'an ndó to'on yó'o xí'in Ndios ɲoɔ ɔn koó ɲivi.

²⁹ Ta ndó'ó naprofeta, na kómí ndee va'a ña ká'an ndoso ndó to'on ña káku ɲoɔ Níma Ndios, va'a ndasaá kuiti nda ɔvi anda uñi ndó'ó ka'an ndoso ndó to'on Ndios yó'o ɲoɔ ɲivi kivi nákutá'an ndó ña kisa ká'no ndó Ndios. Ta ndó'ó, ɲivi na xíñi so'o to'on ña ká'an naprofeta, xíñi ñó'ó kani va'a s̃iñi ndó xa'a to'on yó'o, án ndixa to'on Ndios kúu ña, án ɔn s̃ivi to'on Ndios kúu ña. ³⁰ Tá ñíndichi ñii ndó'ó ká'an ndoso ndó to'on ña káku ɲoɔ Níma Ndios, tá mií saá inka ndó'ó náki'in ndó to'on ña sanat̃ivi Ndios ɲoɔ ndó, ta saá, va'a ná ɔn ka'an ka ta ñíndichi, ta ná taxi ra ña koñi so'o ndi'i ɲivi to'on ña sakán sanat̃ivi Ndios. ³¹ Ta ndó'ó na kómí ndee va'a ña ká'an ndoso ndó ɲoɔ ɲivi to'on ña káku ɲoɔ Níma Ndios, ta va'a ñii ñii ndó ya'a ndó ka'an ndó. Ta saá ndi'i ɲivi na nákutá'an ña kisa ká'no

na Ndios, sakuá'á na tɔ'on Ndios yó'o ta chikaa ña ndee ini na. ³² Ndó'ó na kúu naprofeta na kómí ndee va'a ña ká'an ndoso ndó noo ñivi tɔ'on ña káku noo Níma Ndios, ndó'ó kúchiño ndó ka'nda chiño ndó noo yu'u ndó ña chikaa ini ndó ama va'a ndatɔ'on ndó tɔ'on yó'o noo ñivi. ³³ Saá chi kivi ña nákutá'an yó ña kisa ká'no yó Ndios, on vása kúsiñ ini Ndios ña ñii síso ká'an ndi'i yó, ta nda ñii ñivi on vása kúndañ ini na ña xini so'o na. Ta nda víka, Ndios kúsiñ ini ra ndí nákutá'an yó xí'in ñatɔ'ó ní ini yó ta viví kisa ká'no yó ra.

Ta xa'a ñayó'o, ndi'i mji yó ñivi na kándixa Jesucristo, tá kivi nákutá'an yó ñii ñii ñoo xa'a ña kisa ká'no yó Ndios, ³⁴ ta náña'a ná nákutá'an yó'o, xini ñó'ó tásin koo yu'u ná. Saá chi náña'a xini ñó'ó kasa ñino xí'in mji ná, ñii ki'va ndatán yóo ña xá'nda chiño ndayí ña kisa tɔ'ó yó. ³⁵ Tá yóo ña kóni náña'a sakuá'á ná, ta va'a kundati ná tãda naxaa ná ve'e ná, ta saá va'a ndaka tɔ'on ná yij ná. Saá chi ña sákuka'an xí'in mji ná kúu ña ká'an náña'a yó'o noo ñivi na nákutá'an xa'a ña kisa ká'no na Ndios.

³⁶ Ta ndó'ó, on vá'a kuña'a ini ndó, chi xini ñó'ó naká'an ndó ndí on sivi ndó'ó kúu nanoó naki'in tɔ'on Ndios, ni on sivi ndasaá kuiti ndó'ó kúu na taxi Ndios tɔ'on ra nda'a. ³⁷ Ta ndó'ó na xani sijní ndí Níma Ndios saní'i ña ndee va'a nda'a ndó ña kúchiño ndó ka'an ndoso ndó noo ñivi tɔ'on ña káku noo Níma Ndios, ¿án xani sijní ndó ndí chútú ní ini ndó xí'in Níma Ndios?, ta saá xini ñó'ó nakoni ndó ndí tɔ'on ña ndatɔ'on i xí'in ndó kúu tɔ'on ña xá'nda chiño mji Jesucristo, Tãa taKá'no noo yó. ³⁸ Tá yóo sava ndó'ó na on xiin

chikaa sɔ'o tɔ'on yó'o ña ndátɔ'on i xí'in ndó, ta inká ndó'ó, va'a ná ɔn chikaa sɔ'o ndó tɔ'on nivi na ɔn xjin chikaa sɔ'o tɔ'on i.

³⁹ Ta saá, nañani yó xí'in náki'va yó, na kándixa Jesucristo, va'a ná chikaa ndó ndee ña ndukú ndó ɔɔ Níma Ndios ña saní'i ña ndó'ó ndee va'a ña ka'an ndoso ndó ɔɔ inká nivi tɔ'on ña káku ɔɔ Níma Ndios. Ta, tá yóo sava ndó'ó na kómí ndee va'a ña ká'an ndó inká ɔɔ tɔ'on ña ɔn vása ní-sakuá'á ndó, ta inká sava ndó'ó ɔn ka'nda chiño ndó ɔɔ nayó'o ña ɔn vá'a ka'an na tɔ'on yó'o. ⁴⁰ Ta saá, tá kivi ña nákutá'an ndó xa'a ña kisa ká'no ndó Ndios, ta ña xini ñó'ó ní kúu ña vivíi ta xí'in ñatɔ'ó ní kasa ká'no ndó ra.

15

Tɔ'on yó'o ká'an ndí ndixa Jesucristo nixi'i ra ta nataku ra

¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, vitin va'a naká'an ndó'ó tɔ'on va'a xa'a Jesucristo ña xa nika'an ndoso i ɔɔ ndó. Tɔ'on ña xa kándixa ndó kúu ña, tãnda vitin yóo kútu ndó kándixa ndó tɔ'on va'a yó'o. ² Ta xa'a ña ndino'o ini ndó kándixa ndó tɔ'on va'a xa'a Jesucristo ña nika'an ndoso i ɔɔ ndó, tá ɔn sandakoo ndó kándixa ndó tɔ'on yó'o, ta ndixa Ndios sakaku ra ndó'ó kivi ña vaxi. Tá ɔn sivi ñandaa kúu ñayó'o, níkúu, ta saá ña manj kúu ña kándixa ndó Jesucristo.

³ Ta yi'i, xa saná'a i ndó'ó mji tɔ'on ña xini ñó'ó ní ka xa'a Jesucristo, ña kúu tɔ'on ña naki'in i ɔɔ ra. Tɔ'on yó'o káchí ña saá: Ñii ki'va ndatán yóo ña káchí tɔ'on Ndios ña nitaa na xina'á, Jesucristo nixi'i ra xa'a kuachi yó, ⁴ ta sandúxun

na yíkí koñu ra, ta tixin ña unj kivi, nataku ra. Ndi'i ñayó'o kisa ndivi ña ña káchí to'on Ndios ña ñitaa na xina'á. ⁵ Tá ndi'i nataku Jesucristo, ta nativi ra noo taPedro, ta saá tuku nativi ra noo nakutá'an ndi'i nataa na xikuu na uxu ovi nixika xí'in ra. ⁶ Ta saá nativi ra noo nakutá'an o'on ciento nivi na xindikon sata ra. Tanda vitin kua'a ní nayó'o táku ka na, vará lo'o na xa nixi'i. ⁷ Ta saá nativi Jesucristo noo taSantiago,* ta tuku nativi ra noo nakutá'an ndi'i naapóstol.

⁸ Ta ndi'i kundivi ñayó'o, ta saá niya'a kua'a ní kivi, ta nativi ra noo yi'i. Ta saá ndatan yoo ñii ta ta kaku kivi tá on vása ndati nivi, saá yoo i, saá chi nduu i taapóstol kivi ña on vása ndati nivi. ⁹ Ta saá ta ta ninon ní ka kuu i noo ndi'i naapóstol. Ta on vása kómí i ndayí ña sakunaní na yi'i "apóstol", chi xina'á nixika i saxo'vi ní nivi na kuu nave'e ndino'o Ndios chi kándixa na Jesucristo. ¹⁰ Ta saá ni, Ndios ke'é ra ká'no ní ñava'a xí'in i, chi nakaxin ra yi'i kuu i taapóstol. Ta on sivi ña maní kuu ña Ndios ke'é ra ñava'a yó'o xí'in i. Saá chi nda kivi kixá'á i kisa chiño i tanda vitin, ndeé ní ka kisa chiño i noo ña kisa chiño inká naapóstol. Ta ndixa on sivi xí'in ndeé mii i kuu ña kisa ndivi i chiño, ta Ndios saní'i ra yi'i ndeé va'a ra, ta xí'in ndeé yó'o kisa ndivi i chiño ra. ¹¹ Ta saá ni, án yi'i kuu ta ta ká'an ndoso noo ndó to'on va'a xa'a Jesucristo, án inká naapóstol kuu na ká'an ndoso to'on yó'o noo ndó, ta ñii kuu to'on ña ká'an ndoso ndi noo ndó, ta to'on yó'o kuu ña xa kándixa ndó.

¹² Ta to'on ña ká'an ndoso ndi noo ndó káchí

* **15:7** TaSantiago, inká kivi ra kuu Jacobo.

ña ndí ndixa Jesucristo ñixi'j ra ta ñatakü ra. Ta saá, ¿ndachun sava ndó'ó ká'an ndó, káchí ndó saá: "Táná kixaa ña kivi ñivi, ta nda ñii kivi on natakü ka na"? káchí ndó. ¹³ Ta on sivi ñandaa kúu to'on yó'o ña ká'an sava ndó'ó. Saá chi tá nda ñii ñivi on vása natakü na, ta ni Jesucristo on vása ní-natakü ra, níkúu. ¹⁴ Tá on sivi ñandaa kúu ña ñatakü Jesucristo, níkúu, ta nda lo'o on vása ndáya'ví to'on ña ká'an ndoso ndi noo ndó, ni on vása ndáya'ví ña kandixa ndó ra. ¹⁵ Tá ndixa on vása ní-natakü Jesucristo, níkúu, ta ñivi na vatá kúu ndi, chi ñiká'an ndi Ndios sanatakü ra Jesucristo. Tá on sivi ñandaa kúu ña ndixa natakü ñivi na ñixi'j, ta ñayó'o sáná'a ndí Ndios on vása ní-sanatakü ra Jesucristo, níkúu. ¹⁶ Tuku ká'an i saá: Tá on ndixa natakü ñivi na ñixi'j, ta ñayó'o kóni kachí ña ndí on vása ní-natakü Jesucristo, níkúu. ¹⁷ Tá on vása ní-natakü Jesucristo, níkúu, ta saá ña manj kúu ña kandixa ndó ra, tãnda vitin ndiso ka ndó kuachi noo Ndios. ¹⁸ Tá on vása ní-natakü Jesucristo, níkúu, ta ñayó'o kóni kachí ña ndí ñivi na kándixa ra tá ñixi'j nayó'o, ta nda ñii kivi on natakü na, ta ndi'i xa'a nayó'o, níkúu. ¹⁹ Ta mji yó, tá ndaa ini yó ndí ña kándixa yó Jesucristo kúu ña ndáya'ví ndasaá kuiti ñoyivi yó'o, ta nda lo'o on vása ndáti yó natakü yó ta kutakü yó xí'in Ndios ñoyivi ñino, ta saá ¿ndixa ñivi na ndá'ví ní ka kuu yó noo ndi'i ñivi ñoyivi yó'o!

²⁰ Ta on sivi saá, chi ña ndixa ndino'o kúu ña ñixi'j Jesucristo, ta Ndios sanatakü ña'á ra. Ta saá Jesucristo yóo ra ndatán yóo ñanóo ña sákee

n̄ivi n̄oḡ ndi'i ña n̄ichi'i na, chi kúu ra t̄aa t̄aṇó n̄atakú n̄oḡ ndi'i n̄ivi na n̄ixi'i. ²¹ Ta x̄a'a ña ḡn v̄a'a ke'é ñii laá t̄aa k̄uj̄ya x̄ina'á, ndee ña xá'ni n̄ivi k̄ixaá ña ñoyívi yó'o, ta saá ndi'i n̄ivi x̄ini ñó'ó k̄iv̄i na. Ta saá, x̄a'a ñava'a ke'é ñii laá t̄aa, t̄a kúu t̄aa t̄a n̄ixi'i ta n̄atakú ra, ndi'i n̄ivi na n̄ixi'i natakú na ñii k̄iv̄i ña v̄axi. ²² Ta x̄a'a ña ndi'i n̄ivi kúu nasa'ya ñani síkuá t̄aa t̄aṇó Adán, ta saá ndi'i n̄ivi ñii kúu na x̄i'in ra, ta saá x̄ini ñó'ó k̄iv̄i ndi'i na. Ta saá ni, ndi'i n̄ivi na ñii yóo x̄i'in Jesucristo, ndixa sanatakú ra na ña ndino'o kutakú na x̄i'in ra. ²³ Ta viv̄i, ndatán ch̄itóni Ndios, saá koo ña natakú ñii ñii n̄ivi. Saá chi Jesucristo x̄ikuu t̄aa t̄aṇó n̄atakú n̄oḡ na n̄ixi'i. Ta saá, tá k̄ixaá k̄iv̄i ndikó Jesucristo ñoyívi yó'o, ta sanatakú ra ndi'i n̄ivi na kándixa ra ña kutakú na x̄i'in ra ndi'i saá k̄iv̄i. ²⁴ Tá ndi'i sanatakú ra ndi'i n̄ivi yó'o, ta k̄ixaá k̄iv̄i sondí'í ñoyívi, ta Jesucristo sandi'i ra x̄a'a ndi'i saá n̄oḡ ndee ná'no ña ḡn v̄a'a, ta sandi'i ra x̄a'a ndi'i ink̄a na xá'nda chiño, na kúu na ḡn v̄asa k̄isa to'ó Ndios. Ta saá Jesucristo taxi ra ndayí nda'a Yivá yó Ndios ña ka'nda chiño ra. ²⁵ Saá koo, chi Jesucristo x̄ini ñó'ó ka'nda chiño ra n̄oḡ ndi'i n̄ivi ta n̄oḡ ndi'i ña k̄v̄a'a, ta saá kundiv̄i t̄anda k̄undeé ra n̄oḡ ndi'i ndee ña s̄aa ini x̄ini ña'á, t̄anda ch̄ikaa n̄iṇo ra ndi'i ñayó'o t̄ixin x̄a'a ra. ²⁶ Tá k̄ixaá k̄iv̄i ña xa k̄undeé Jesucristo n̄oḡ ndi'i ñayó'o, ta ndee ña sondí'í sandi'i ra x̄a'a kúu ndee ña xá'ni n̄ivi. ²⁷ Saá chi to'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á, káchí ña saá: “Ndios ch̄ikaa n̄iṇo ra ndi'i ña yóo ñoyívi t̄ixin x̄a'a t̄aa yó'o”, káchí to'on Ndios. Ta m̄i yó k̄undaá ini yó ndí to'on yó'o ḡn v̄asa kóni kachí ña ndí m̄i Ndios ch̄ikaa n̄iṇo x̄i'in m̄i ra

tixin xa'a Jesucristo. Chi m̄i Ndios kúu ɬa ɬa chikaa n̄iŋo ndi'i ña yóo kuva'a tixin xa'a ɬayó'o. ²⁸ Ta saá kixaa kivi tá Jesucristo naki'in ra ndi'i ndayí noo ndi'i ña yóo, ta m̄i Jesucristo kasa n̄iŋo xí'in m̄i ra noo Ndios, xa'a ña Ndios nduu ra ɬa ɬaká'no ndino'o, ɬa ɬa xá'nda chiño noo ndi'i ña yóo ndi'i saá ñoyívi.

²⁹ Sava ndó'ó na kándixa Jesucristo kúu n̄ivi na xa chichi tuku xa'a n̄ivi na xa n̄ixi'i, chi xáni s̄ini ndó ndí saá chindeé ndó nayó'o. Ta saá ni, tá on vása kándixa ndó ndí natakú n̄ivi na n̄ixi'i, ta, ¿ndachun chichi ndó xa'a n̄ivi yó'o?

³⁰ Ta m̄i ndi, tá on sivi ña ndixa kúu ña natakú n̄ivi na n̄ixi'i, níkúu, ta saá ña man̄i kúu ña ñii ñii kivi táxi xí'in m̄i ndi noo ña yiyo ní andá ña kivi ndi. ³¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, ña ndixa kúu ña ndí ñii ñii kivi táku i xí'in ña yiyo ní kivi. Ta saá tuku ña ndixa kúu ña chútú ñasii ini i chi xa'a chiño ña kisa ndivi i noo ndó, kándixa ndó Jesucristo vitin. ³² Ta xa n̄ixov̄i ní i ñoo Éfeso yó'o, ta ndatán yóo ña kani tá'an i xí'in kit̄i t̄iyukú, saá n̄indo'o i. Ta saá, tá on sivi ñandaa kúu ña natakú n̄ivi na n̄ixi'i, ta, ¿ndasaá ndáya'ví ña yov̄i n̄ixov̄i i yó'o? Tá ñandaa kúu ña on natakú yó, níkúu, ta va'a ka ke'é yó ndatán ké'é n̄ivi ñoyívi yó'o na on vása kándixa Jesucristo, chi nayó'o ká'an na, káchí na saá: "Vitin ná kuxu yó ta ná ko'o yó, chi taan kivi yó", saá ká'an n̄ivi yó'o.

³³ On taxi ndó ña sandá'ví na ndó'ó, ta naká'an ndó ña kóni káchí ñii to'on ndíchí ña káchí saá: "Tá náta'an va'a ní yó xí'in n̄ivi na kúu na on vá'a ini, ta yiyo ní sanoo na ini m̄i yó ke'é yó

ña ɔn vá'a ndatán yóo ña ké'é na", saá káchí ñii tɔ'on ndíchí ña xíní yó. ³⁴ Ta vitin si'na vivíi kani sɔnɔ ndó, ta nandikó ini ndó, ta ɔn ke'é ka ndó ña ɔn vá'a, ta tuku kundikon ndó yichí va'a. Yóo sava ndó'ó na ɔn ta'án kundaɔ va'a ini xa'a Ndios, ta xa'a ña lo'o ní xíní ndó Ndios, va'a ná kuka'an nɔɔ ndó.

Tɔ'on yó'o ká'an ña ndasaá nduu yíkí koñu ñivi kivi nataku na

³⁵ Yóo sava ndó'ó na ndaka tɔ'on ndi'i, kachí ndó saá: "¿Ndasaá nataku ñivi na ñixi'i? ¿Ndasaá koo yíkí koñu na?", kachí ndó, ndaka tɔ'on ndó ndi'i. ³⁶ ;Ta tɔ'on ña kí'ví kúu ñayó'o! Chi kani sɔnɔ ndó ndasaá yóo ndikin trigo. Tá chí'i yó ndikin yó'o, ta tixin ño'o xíní ñó'ó ta'yi ña, ta saá kuchiño taxi ña nduta inká trigo xaá. ³⁷ Ta ndikin trigo ña chí'i yó ɔn vása ñii kúu ña xí'in trigo xaá ña nduta. Ta nda yukú ña chí'i yó, án ndikin trigo kúu ña, án inká nɔɔ ña chí'i yó kúu ña, ta ña nduta nɔɔ ña chí'i yó ɔn vása ka ñii kúu ña xí'in ña chí'i yó. ³⁸ Saá chi Ndios chindú'u ra ndí ñii ñii nɔɔ ña chí'i yó nduta ñayó'o, ta ñii ñii nɔɔ ña nduta yó'o, sín ná'a ña. ³⁹ Ta ndatán yóo ku'a ní nɔɔ ña chí'i yó, saá yóo ku'a ní nɔɔ yíkí koñu, ta xa sín sín yóo ñii ñii ña. Saá chi xa sín yóo ña kúu yíkí koñu ñivi, ta xa sín yóo ña kúu yíkí koñu kití, ta xa sín yóo ña kúu yíkí koñu tisaa, ta xa sín yóo yíkí koñu tiaká. ⁴⁰ Ta saá tuku xa sín yóo yíkí koñu ña kómí ñivi na táku ñoyívi yó'o, ta xa sín yóo ña kómí ndi'i ña táku ñoyívi ñino. Saá chí yóo ñava'a livi ká'no ña kómí yíkí koñu ñivi na táku ñoyívi

yó'o, ta yóo inkā nōō ñava'a livi ká'no kómí ndi'i ña táku ñoyívi ñino. ⁴¹ Ta yóo ñava'a livi ká'no kómí ño'o ña yé'e ndiví, ta yóo ñava'a livi ká'no kómí yōō ña yé'e ñoó, ta yóo inkā ñava'a livi ná'no kómí kīmi. Ta ɔn sivi ñii kúu ñava'a livi ná'no ña kómí ndi'i kīmi, chi xa sín xa sín kúu ñava'a kómí ñii ñii kīmi. ⁴² Ñayó'o sáná'a ña mīi yó ndasaá nduu yīkí koñu yó kivi nataku yó nōō ña ñixi'i yó. Chi tá kixaa ña kivi yó, ta yīkí koñu yó nduxun ña tixin ño'o, ta ndatán yóo ña tá'yi ndikīn ña chi'i nivi tixin ño'o, saá ta'yi yīkí koñu yó. Ta kivi nataku yó, ta inkā ñaxaa nduu yīkí koñu yó, ta ñaxaa yó'o nda ñii kivi ɔn ndi'i xa'a ña. Ta nda víka, ndixa kutaku ndino'o ña ndi'i saá kivi. ⁴³ Tá kixaa ña kivi yó ta sanduxun na yīkí koñu yó, ta yīkí koñu yó'o ña ɔn vása táku ka, ɔn sivi ña livi kuu ña. Ta saá ni, kivi nataku yó, ta yīkí koñu naki'in ñii ñii yó ndixa ña kukomí ñava'a livi ká'no kuu ña. Saá chi yīkí koñu yó ña nduxun, ña vitá kuu ñayó'o, ta yīkí koñu yó xaá naki'in yó, ña kukomí ndee ndino'o kuu ña. ⁴⁴ Ta kivi táku yó ñoyívi yó'o ndasaá kuiti yīkí koñu nivi kúu ña kómí yó. Ta, tá kixaa ña kivi yó, ta yīkí koñu yó yó'o nduxun ña tixin ño'o. Ta tá kixaa ña nataku yó, ta saá naki'in yó inkā nōō yīkí koñu ña kuu kuenda ñoyívi ñino, ta nda ñii kivi ɔn ndi'i ka xa'a yīkí koñu yó yó'o. Saá chi ñii nōō kúu yīkí koñu kómí yó ñoyívi yó'o vitin, ta inkā nōō kuu yīkí koñu naki'in yó kivi nataku yó.

⁴⁵ Ñii xiiña nōō to'on Ndios ña ñitaa na xina'á káchí ña saá: “Ndios kisa va'a ra ta tañoó ta kúu taAdán, ta taxi ra ña ndu ra nivi táku”, káchí

tɔ'on Ndios. Ta Jesucristo, ɬa ɬa sákuṇaní yó “taAdán sondí'í”, † ɬayó'o nduṁ m̄i ním̄a ndino'o táku, ta táxi ña ndí kutaku ndino'o n̄ivi. ⁴⁶ Ta saá kúndaḡa ini yó ndí si'na kómí yó yíkí koñu ña xín̄i ñó'ó yó kutaku yó ñoyívi yó'o, ta saá kivi yó. Ta saá kixaa kivi nataku yó ta naki'in yó yíkí koñu ña taxi Ndios nda'a yó ña kúu kuenda ñoyívi n̄ino, ta nda ñii kivi on ndi'i xa'a yíkí koñu yó'o. ⁴⁷ Kuyā xina'á ní Ndios ɬin ra yaḡ noo ño'o, ta xí'in yaḡ yó'o kisa va'a ra ɬa ɬanoó. Ta inka noo ɬa, ɬa kúu Jesucristo, ɬayó'o kee ra ñoyívi n̄ino ta kixaa ra noo ño'o yó'o. ⁴⁸ Ta saá ndi'i n̄ivi na táku ñoyívi yó'o kómí na yíkí koñu na ndatán n̄ixiyo yíkí koñu ɬa ɬanoó, ɬa kúu ɬa ɬa kuva'a xí'in yaḡ noo ño'o. Ta ndi'i n̄ivi na kutaku ñoyívi n̄ino kukomí na inka noo yíkí koñu na, chi ndatán yóo yíkí koñu Jesucristo kivi nataku ra, saá koo yíkí koñu nayó'o. ⁴⁹ Ta ndatán n̄ixiyo ɬa ɬanoó ɬa kuva'a xí'in yaḡ noo ño'o, saá yóo ndi'i m̄i yó vitin. Ta ñii kivi vaxi ndatán yóo Jesucristo, ɬa ɬa kee ñoyívi n̄ino, saá koo ndi'i yó, n̄ivi na kándixa Jesucristo.

⁵⁰ Nañani yó xí'in náki'va yó, kóni i ña kundaḡa ini ndó ndí yíkí koñu ña kómí yó vitin ñoyívi yó'o, on kivi ki'vi ña kutaku ña ñoyívi n̄ino noo xá'nda chiño Ndios. Saá chi yíkí koñu ña kómí yó ñoyívi yó'o, ñii kivi kutá'yi ña ta ndi'i xa'a ña, ta on kuchiño kundeé ña kutaku ña xí'in yó ñoyívi n̄ino noo on kivi koo nda ñii ña tá'yí ta nda ñii ña ndí'i xa'a. ⁵¹ Vitin ndátɔ'on i xí'in ndó xa'a ñii ña chitóni Ndios ta si'na chikaa se'é ra ña noo

† 15:45 “TaAdán sondí'í” kúu tɔ'on ña ká'an xa'a Cristo, ɬa ɬa naḡaxin Ndios sakaku ra n̄ivi.

n̄ivi, ta vitin t̄axi ra ña kúndaḡ ini yó ndí ndi'i m̄ii yó n̄ivi na kándixa Jesucristo ɔn kivi ndi'i yó ñii kivi ña v̄axi. Ta saá ni, ndi'i saá yíkí koñu m̄ii yó ndixa nasama ña, chi ñii ñii yó naki'in yó yíkí koñu x̄áá. ⁵² Ta ñii kama x̄andikɔn nasama ña saá. Saá chi kivi sondí'í ñoyívi yó'o tá m̄ii konj so'o n̄ivi ña ndá'yi tón trompeta, ta ñii kama kuiti, ndatán yóo ña ñii nákuáni yó ta nákoto yó, saá kama nataku n̄ivi na k̄andixa Jesucristo na n̄ixi'j, ta naki'in na yíkí koñu x̄áá, ña nda ñii kivi ɔn ndi'i x̄a'a. Ta saá n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku k̄a ñoyívi yó'o kivi saá, ñii kama nasama na, chi nduu na n̄ivi na naki'in yíkí koñu x̄áá ña nda ñii kivi ɔn ndi'i x̄a'a. ⁵³ Saá chi yíkí koñu ña kómí yó ñoyívi yó'o kúu ña t̄a'yi kivi kivi yó, ta ɔn v̄asa koo ña ndi'i saá kivi ña v̄axi. Ta x̄ini ñó'ó naki'in yó yíkí koñu yó ña x̄áá ña nda ñii kivi ɔn v̄asa t̄a'yi ta kutaku ña x̄i'in yó ndi'i saá kivi. ⁵⁴ Tá kixaa kivi ña xa n̄aki'in yó yíkí koñu yó ña x̄áá ña nda ñii kivi ɔn v̄asa t̄a'yi, ta xa nduu yó n̄ivi na kutaku ndi'i saá kivi ña v̄axi, ta x̄i'in ñayó'o kundivi t̄o'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á, ña káchí saá: “Xa ndi'i x̄a'a ndee ña xá'ni n̄ivi, chi Ndios k̄undeé ra noo ndee yó'o. ⁵⁵ Ta saá, ¿mí kúchiño k̄a ndee ña xá'ni n̄ivi satakué'e ña na? Ta, ¿mí kúchiño k̄a ndee ña xá'ni?, chi ɔn koó k̄a ndee kukomí ña noo n̄ivi”, saá káchí t̄o'on Ndios. ⁵⁶ X̄ini yó ndí ndee ña xá'ni n̄ivi x̄ikomí ña ndayí satakué'e ña m̄ii yó x̄a'a ña ɔn v̄a'a ké'é yó, chi ya'vi ña ɔn v̄a'a ké'é yó kúu ña x̄ini ñó'ó kivi yó. Ta x̄a'a ña ndát̄o'on ndayí Ndios, kúndaḡ ini yó yu kúu ña ɔn v̄a'a, ta kúndaḡ ini yó ndí kivi yó x̄a'a kuachi ña ndíso yó noo Ndios. ⁵⁷ Ta saá ni,

táxi yó ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios, chi xa'a ña kándixa yó Jesucristo, ta ñii yoo yó xí'in ra, Ndios táxi ra ña kündeé yó noo ndee ña xá'ni, ta ndixa kutaku yó xí'in Ndios ndi'i saá kivi.

⁵⁸ Ñakán kía, nañani yó xí'in náki'va yó, ndino'o kandixa ndó Jesucristo ta kútu kundikón ndó yichí ra. On taxi ndó ña inká nivi nasama na ini ndó, ta ndi'i saá kivi taxi xí'in mji ndó ña kasa ndivi ndó chiño Jesucristo, Taa taKá'no noo yó. Saá chi xini yó ndí nda ñii chiño ña kisa ndivi yó noo ra, on sivi chiño ña manj kúu ña.

16

Tō'on yó'o ká'an ndasaá va'a nakaya na sī'ún xa'a inká nivi na kándixa Jesucristo na kúu nandá'ví

¹ Ta vitin kóni i ndato'on i xí'in ndó xa'a sī'ún ña nakaya ndi xa'a ña chindeé ña nivi nandá'ví na kándixa Jesucristo, na táku ñoo Jerusalén. Ta kóni i ña vitin kasa ndivi ndó ñii ki'va ndatán xa xa'nda chiño i noo nivi na kándixa Jesucristo, na táku ku'a ñoo estado Galacia, na kúu na nákutá'an xa'a ña kisa ká'no na Ndios. ² Ta saá kivi noo ñii ñii semana, ñii ñii ndó'ó xini ñó'ó tava sín ndó sī'ún ña chindeé ndó nivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Jerusalén. Ñii ki'va ndatán yoo sī'ún náki'in ñii ñii ndó xa'a chiño ké'é ndó, saá tava sín ndó lo'o noo sī'ún yó'o. Ta saá kivi xa'a i noo ndó, xa koo ti'va ndi'i sī'ún, ta on vása ñii kama nakaya ndó ndi'i ña mji kivi saá. ³ Ta va'a nakaxin ndó sava nañani yó, ña kuiso na sī'ún ña nakaya ndó, ta ko'on na ñoo Jerusalén, ta nataxi na sī'ún yó'o nda'a

n̄ivi na kándixa Jesucristo ñoo yó'o. Ta yí'i, k̄ivi xāa i noo ndó, ta taa i tutu ña ko'on xí'in nañani yó yó'o ña ndakuiin i xa'a na. ⁴ Tá yóo xa'a ña ko'on i xí'in nañani yó yó'o ñoo Jerusalén, ta va'a ko'on i xí'in na.

T̄o'on yó'o ká'an ndí taPablo xáni s̄ini ra ko'on ra koto ra n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Corinto

⁵ Ta yí'i, si'na xíni ñó'ó ya'a i ku'a'a ñoo estado Macedonia, ta saá xāa i koto i ndó'ó ñoo Corinto. ⁶ Ta k̄ivi xāa i noo ndó, ta va ñii ku'a'a k̄ivi koo i xí'in ndó, ta ndásana koo i xí'in ndó ndi'i saá yoq̄o v̄ixin. Ta saá kóni i ña kuchiño chindeé ndó yí'i xí'in ña xíni ñó'ó noo i ña ko'on i inka xiiña noo xíni ñó'ó ko'on i. ⁷ Ta k̄ivi xāa i koo i xí'in ndó, ta on xiin i ña ñii kama kee i ko'on i inka xiiña. Saá chi kóni i na'á koo i xí'in ndó, tá taxi Ndios ke'é i saá. ⁸ Ta vitin kindoq̄o i ñoo Éfeso yó'o anda kixaa k̄ivi kana viko Pentecostés. ⁹ Saá chi vitin Ndios taxi ra noo i ña kasa ndivi i ku'a'a ní chiño va'a xa'a Jesucristo ñoo yó'o. Tá mií saá yóo ku'a'a ní n̄ivi na sáa ini xíni na yí'i, ta nayó'o on xiin na ña kasa ndivi i chiño va'a yó'o.

¹⁰ Ta xáku ndá'ví i noo ndó ndí táná xāa ñani yó taTimoteo noo ndó, ta va'a naki'in ndó ra xa'a ña ná kusii ini ra koo ra xí'in ndó. Saá chi taTimoteo ndixa kisa ndivi ra chiño Jesucristo ñii k̄i'va ndatán yóo chiño ña kisa ndivi i. ¹¹ Ñakán k̄i'va nda ñii ndó'ó on kani s̄ini ndó ndí taTimoteo yó'o kúu ra taq̄a on vása ndáya'ví. Ta nda vika, va'a chindeé ndó ra ña kuchiño ndikó ra noo i,

chi yí'i xí'in ndi'i inká nañani yó na yóo xí'in i ndáti ndi ndí kixaa ra noo ndi.

¹² Ta ñani yó taApolos, xa nixaku ndá'ví ní noo ra ña ko'on ra xí'in nañani yó ña xaa ra xí'in na noo ndó, ta ni-xiin ra ko'on ra xí'in na vitin. Ta saá ni, ñii kivi ña kuna'a ra, ta kee ra ko'on ra koto ra ndó'ó.

To'on yó'o kúu ñasondí'i noo tutu yó'o ña ti'vi taPablo nda'a nivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Corinto

¹³ Ta ndó'ó, nañani yó xí'in náki'va yó, koto va'a xí'in mii ndó ña on taxi ndó ndí nda ñii ña on vá'a chinda'á ña ndó'ó ña sandakoo ndó yichi Jesucristo. Ta xini ñó'ó ndixa kútu kundikon ndó yichi ra, ta nda lo'o on kuyi'vi ini ndó, ta chikaa ní ndó ndee ña kutaku ndó ndatán kóni Jesucristo. ¹⁴ Ta ndi'i chiño ké'é ndó xa'a nañani yó xí'in náki'va yó na táku ñoo Corinto xí'in ndó, ná kasa ndivi ndó ña xí'in ña ndixa kí'vi ini ndó xini ndó na.

¹⁵ Nañani yó xí'in náki'va yó, xa xini ndó ndí nave'e taEstéfanos xikuu nanoó ñoo estado Acaya na kándixa Jesucristo ta ndikon na yichi ra. Ta nayó'o ndixa táxi xí'in mii na ña kisa ndivi na chiño ña chindeé na nivi na kándixa Jesucristo. ¹⁶ Ta saá xáku ndá'ví noo ndó'ó ña kasa ndivi ndó ña ndúkú taEstéfanos yó'o xí'in nave'e ra noo ndó. Ta ñii ki'va saá kasa ndivi ndó ña ndúkú ndi'i nivi na ñii ki'va kisa chiño noo Ndios ndatán taEstéfanos xí'in nave'e ra kisa chiño na. ¹⁷ Yi'i kusi ní ini i, chi xa kixaa taEstéfanos, taFortunato ta xí'in taAcaico noo i vitin. Nataa yó'o kisa ndivi na chiño ña chindeé na yi'i, ndatán yóo chiño ña kóni ndó kasa ndivi

ndó nḡḡi. Ta ndó'ó ɔn kivi ke'é ndó saá chi xíká ní táku ndó nḡḡi. ¹⁸ Ta nañani yó yó'o chikaḡ na ndee ini i, ta chikaḡ na ndee ini ndó'ó. Ta saá xini ñó'ó ndó naki'in va'a ndó nataḡa yó'o xí'in ñato'ó, ta ñii kiva saá xini ñó'ó naki'in va'a ndó ndi'i nivi na va'a kisa ndivi chiño Ndios ndatán kisa ndivi nataḡa yó'o.

¹⁹ Ta ndi'i nivi na kándixa Jesucristo, na táku kuḡa ní ñoo estado Asia yó'o, nayó'o tí'ví na to'on ña chindeé na ndó'ó. Ta ñani yó taAquila xí'in kiva yó ñaPriscila xí'in ndi'i inkḡ nivi na kándixa Jesucristo na nákutá'an ve'e nayó'o xa'a ña kisa ká'no na Ndios, nivi yó'o tí'ví na to'on ña chindeé na ndó'ó, chi nayó'o xí'in ndó'ó ñii yóo ndó xí'in Jesucristo xa'a ña kándixa ndó ra.

²⁰ Ndi'i nañani yó xí'in náki'va yó na táku ñoo yó'o tí'ví na to'on ña chindeé na ndó'ó. Ta va'a ndi'i ndó'ó chindeé tá'an ndó, ta xí'in ñato'ó ní ini ndó chito ndó nḡḡ tá'an ndó.

²¹ Ta yi'i, taPablo, tí'ví to'on ña chindeé i ndó'ó vitin. Ta to'on yó'o táa i ña xí'in nda'a mii i.

²² Tá yóo nivi na ɔn vása kí'vi ini xini na Jesucristo, ta, i'va'a nayó'o kuiso na chi'ña nḡḡ Ndios! Ta ndúkú i nḡḡ Jesucristo, Taḡa taKá'no nḡḡ yó, káchí i saá: “iYachi ní ndikó ún kixaḡ tuku ún ñoyivi yó'o, Tata!”, káchí i xí'in ra.

²³ iNá ke'é Jesucristo kuḡa ní ñava'a xí'in ndó'ó! ²⁴ Ta kí'vi ní ini i xini i ndi'i ndó, chi kúu yó nivi na kándixa Jesucristo, ta ñii yóo yó xí'in ra. Saá ná koo ña.

**Alcatlatzala Mixtec New Testament
Mixtec, Alcatlatzala: Alcatlatzala Mixtec New
Testament (New Testament+)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Alcatlatzala

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

a74bfb3f-bd55-5ab9-983e-8d19de48c198